



ISSN 0005-8777

Benelux Publicatieblad

Jaargang 2015
Nummer 1
Datum uitgifte 20/01/2015

Jaarplan

3

JAARPLAN 2015

3

Jaarplan

JAARPLAN 2015

Inhoud

VOORWOORD.....	5
A. PROJECTEN	6
I. ENERGIE.....	6
ALGEMENE INLEIDING	6
DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN.....	7
1.1. Voltooien van de interne energiemarkt	7
1.2. Garanderen van de betrouwbaarheid van de energievoorziening	8
1.3. Bevorderen van energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en CO ₂ -reductie	10
II. LEEFMILIEU EN RUIMTE.....	12
ALGEMENE INLEIDING	12
DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN.....	13
2.1. Verbeteren van de leefomgeving	13
2.2. Bevorderen van de biodiversiteit	16
2.3. Veiligstellen van de voedselketen	18
III. SOCIALE COHESIE	19
ALGEMENE INLEIDING	19
DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN.....	20
3.1. Bevorderen van de arbeidsmobiliteit.....	20
3.2. Vergroten van de grensoverschrijdende patiëntenmobiliteit.....	23
IV. ECONOMIE EN KENNIS	24
ALGEMENE INLEIDING	24
DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN.....	25
4.1. Faciliteren van ondernemerschap en competitiviteit	25
4.2. Versterken van de marktwerking	26

V.	MOBILITEIT	28
	ALGEMENE INLEIDING	28
	DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN.....	29
5.1.	Faciliteren van grensoverschrijdend transport	29
5.2.	Optimaliseren samenwerking logistiek	32
5.3.	Bevorderen van duurzame mobiliteit	34
VI.	VEILIGHEID EN PERSONENVERKEER	36
	ALGEMENE INLEIDING	36
	DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN.....	37
6.1.	Politiële samenwerking	37
6.2.	Justitiële samenwerking	40
6.3.	Bestuurlijke aanpak van de criminaliteit en samenwerking op het gebied van cyberveiligheid en -criminaliteit	41
6.4.	Crisisbeheersing en rampenbestrijding.....	42
	STRATEGISCH OVERLEG	42
6.5.	Personenverkeer	44
VII.	FRAUDEPREVENTIE.....	45
	ALGEMENE INLEIDING	45
	DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN.....	46
7.1.	Fiscale samenwerking en strijd tegen de fraude.....	46
7.2.	Sociale reglementering en strijd tegen de fraude	49
7.3.	Aanpakken van oplichting van bedrijven	50
B.	BENELUX ALS KENNISCENTRUM EN PROEFTUIN VOOR EUROPA.....	51
1.	Een platform voor grensoverschrijdende samenwerking	51
2.	Ontwikkeling van het Benelux-recht	52
3.	Monitoring van samenwerking inzake EU-regelgeving.....	53
4.	Contactpunt tussen overheden.....	54
C.	SAMENWERKEN MET ANDERE STATEN, DEELSTATEN EN INTERNATIONALE ORGANISATIES.....	55
1.	Noordrijn-Westfalen (NRW).....	56
2.	Euro Contrôle Route (ECR)	56
3.	Pentalateral Energy Forum - Gas Platform en North Seas Countries' Offshore Grid Initiative.....	57
4.	Schelderaad	58
5.	Internationale Maascommissie	58

VOORWOORD

De Benelux-samenwerking maakt beslist een verschil!

Binnen de Europese Unie en mondiaal hebben de Benelux-landen al geruime tijd een eigen stem. Naar het Benelux-voorstel en de -oplossing wordt dan ook steeds met belangstelling geluisterd. Een gezamenlijk standpunt van de drie landen mist op die manier zijn impact op internationaal vlak niet. De Benelux is immers meer dan een protocollaire band tussen de drie landen. De kracht van de samenwerking wordt geput uit het zoeken en vinden van antwoorden op gemeenschappelijke uitdagingen. Het gaat hier over operationele samenwerking rond knelpunten aan de grens maar ook over grote maatschappelijke vraagstukken.

Zo brachten we in 2014 onder meer het belang om samen te werken in het kader van de strijd tegen acquisitiefraude en sociale dumping aan het licht en brachten we de samenwerking op dit terrein in een stroomversnelling. Door het instellen van een vereenvoudigde beroepsprocedure voor merken besparen we ondernemers tijd en geld. Tot slot en heel concreet beslisten we dat zeecontainers (45-voetcontainers) voortaan niet meer overgeladen moeten worden in kleinere containers om binnen de Benelux te rijden, wat een economische besparing voor het bedrijfsleven oplevert.

De Unie fungeert als een contactpunt tussen de verschillende overheden en bestuurslagen. De meerwaarde van de samenwerking ligt in het creëren van kansen voor burgers en ondernemingen. Inspelen op maatschappelijke noden en innovatief omgaan met beleidsontwikkelingen vormen daarbij de leidraad. Grenzen vervagen maar zorgen nog al te vaak voor praktische problemen en obstakels die we moeten wegwerken om aan de spits te blijven.

In 2015 wil de Benelux zich verder blijven inzetten om innovatief en grensoverschrijdend op te treden zodat er voor de burgers kansen gecreëerd worden en er opnieuw groei gerealiseerd kan worden.

Dit jaarplan is het derde in het kader van het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2013-2016. Opnieuw worden de politieke doelstellingen geformuleerd waarrond samengewerkt wordt binnen de zeven beleidsdomeinen, namelijk energie, leefmilieu & ruimte, sociale cohesie, economie & kennis, mobiliteit, veiligheid & personenverkeer en fraudepreventie. Deze doelstellingen krijgen vorm in de projecten die besproken worden. Resultaatgericht werken staat hierbij voorop. Projecten die afgewerkt zijn of waarvoor het draagvlak afnam in onze drie landen, worden dan ook niet meer vermeld. Anderzijds worden nieuwe projecten opgepakt die kunnen rekenen op grote belangstelling binnen de Benelux-landen. De nieuwe aanpak van het Benelux-Verdrag werpt zijn vruchten af. De sterke politieke sturing vanuit het Comité van Ministers en de strategische overlegmomenten met de leidinggevende ambtenaren van de landen heeft de Benelux Unie een nieuw profiel gegeven: een operationeel platform om grensoverschrijdende uitdagingen efficiënt aan te pakken.

Comité van Ministers
Januari 2015

A. PROJECTEN

I. ENERGIE

ALGEMENE INLEIDING

Belangrijke evenementen zowel binnen als buiten de Benelux stelden de transitie naar een duurzaam energiesysteem nog centraler in het energiebeleid van de Benelux. Geopolitieke verschuivingen zoals de kritieke situatie in Oekraïne onderstreepten het belang van een veilige en betrouwbare energiebevoorrading. In Luxemburg verhief de in 2014 gevormde regering 'de energietransitie' tot politieke prioriteit. Nederland zette de eerste stappen naar een betrouwbare, duurzame en betaalbare energievoorziening via de uitvoering van het Energieakkoord. De Belgische regering, ten slotte, was geconfronteerd met een potentieel problematische situatie met betrekking tot de bevoorradingszekerheid op korte termijn.

De transitie in de Benelux naar een duurzaam energiesysteem vertaalt zich in 2015 in concrete uitdagingen én kansen voor de drie landen. De grootste uitdagingen die vandaag met deze transitie gepaard gaan, zijn dezelfde voor zowel België, Nederland als Luxemburg. Leveringszekerheid enerzijds: hoe garanderen we voor iedereen en op elk ogenblik de energievoorziening tijdens deze overgangperiode? Betaalbaarheid anderzijds: hoe zorgen we ervoor dat deze verduurzaming niet tot onnodige prijsstijgingen leidt?

Gedeelde uitdagingen vragen gezamenlijke antwoorden. De Benelux gaat voort op de ingeslagen weg naar één visie: samen met de partners van het Penta (Pentalateral Energy Forum) voltooit hij stap voor stap de interne elektriciteitsmarkt als grondslag voor een kostenefficiënte integratie van hernieuwbare energie en voor een regionale aanpak voor leveringszekerheid.

Anderzijds werkt de Benelux ook samen om extra kansen te grijpen bij de ontwikkeling van dit nieuwe energiesysteem. In Luxemburg bijvoorbeeld gaat één derde van het budget voor onderzoek en ontwikkeling naar energie. Door het versterken en promoten van het kennis- en expertiseweefsel op het gebied van energie-innovatie wil de Benelux zijn economische positie op vlak van duurzame energievoorziening verbeteren en nieuwe markten aanboren.

DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

1.1. Voltooien van de interne energiemarkt

STRATEGISCH OVERLEG

Deze samenwerking wordt aangestuurd door de directeuren-generaal Energie van de Benelux-landen. In het kader van het Penta (Pentalateral Energy Forum) zetten de ministers van Energie van de Benelux-landen de politieke lijnen uit samen met de ministers van de andere Penta-landen (Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk en als waarnemer Zwitserland). Daarnaast treffen zij elkaar in de Ministeriële Conferentie van het North Seas Countries' Offshore Grid Initiative.

1.1.1. Afstemmen energiebeleid

België, Nederland en Luxemburg hebben een aantal specifieke eigen belangen en uitdagingen, onder meer bepaald door de aan- of afwezigheid van eigen grondstoffen, waarvoor een eigen nationaal en gewestelijk energiebeleid essentieel is. Anderzijds vragen een goede werking van de gekoppelde markt, het marktconform inpassen van hernieuwbare energie en het aanpakken van gedeelde uitdagingen en kansen, zoals rond leveringszekerheid, meer en meer coördinatie van het energiebeleid.

De Benelux pakt die coördinatie op verschillende niveaus en in verschillende gradaties op. De Benelux bereidt onder meer via het Pentalateral Energy Forum mogelijke standpunten voor inzake EU-initiatieven. De Benelux brengt zijn ervaring met de bestaande overlegplatformen (Benelux, Pentalateral Energy Forum, Gas Platform, North Seas Countries' Offshore Grid Initiative) in als voorbeeld voor mogelijke beleidsafstemming in het kader van het EU Klimaat-Energiekader 2030 en de voorgestelde doelstellingen inzake energie-efficiëntie (EE), hernieuwbare energiebronnen (HEB), CO₂ en interconnecties. Hij stuurt daarbij aan op een vereenvoudiging van de rapportering die lidstaten verplicht zijn aan de Europese Commissie, het vermijden van nieuwe structuren en een goed evenwicht tussen nationaal beleid, zoals het Nederlands Energieakkoord, en Europees en internationaal beleid.

Werkgroep Energie/Pentalateral Energy Forum

1.1.2. Consolideren van de Penta groothandelsmarkt

Zowel de Europese Unie als de afzonderlijke lidstaten werken aan maatregelen om de elektriciteitsmarkt te optimaliseren. De Benelux wil die ontwikkelingen zo harmonieus mogelijk laten verlopen. Hij consolideert daarom de stroom gebaseerde marktkoppeling (Flow Based Market Coupling) in de regio zodat deze als model voor de Europese Unie kan dienen. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar een aantal technische randvoorwaarden en governance aspecten zodat die voldoende rekening houden met de specificiteit van kleinere en middelgrote landen in die alsmaar groter wordende EU-markt. De Benelux volgt bijvoorbeeld de nakende discussie over de technische herverdeling van Europa in elektriciteitszones van nabij op.

Wergroep Energie/Pentalateral Energy Forum

1.1.3. Versterken voorbeeldfunctie als regionale samenwerking binnen Europa

De Benelux startte in 2005 een nauwere energiesamenwerking op met zijn buurlanden. Na tien jaar werkt dit samenwerkingsverband nog steeds inspirerend. De Benelux organiseert daarom een conferentie rond de verwezenlijkingen van 10 jaar Pentalateral Energy Forum. De conferentie vormt tegelijk de start van een discussie rond de rol van regionale samenwerking in de Europese interne energiemarkt van de toekomst.

Wergroep Energie/Pentalateral Energy Forum

1.2. Garanderen van de betrouwbaarheid van de energievoorziening

1.2.1. Verhogen leveringszekerheid elektriciteit

Met de ontwikkeling van een gezamenlijke regionale leveringszekerheidsanalyse verrichtte de Benelux opnieuw pionierswerk in Europa. De Benelux zal deze nieuwe methodiek samen met de netbeheerders, regulatoren en marktpartijen verder verfijnen en eraan meewerken dat deze in de hele EU kan worden toegepast.

Op basis van de verwachte resultaten van de regionale analyse zal de Benelux een voorstel uitwerken voor een regionaal leveringszekerheidsconcept. Samen met de buurlanden maakt de Benelux daartoe een studie, waarin hij alle technische en politieke voorwaarden voor een regionale aanpak identificeert, de economische impact in kaart brengt, de verschillende mogelijkheden van grensoverschrijdende samenwerking benoemt en, ten slotte, de compatibiliteit en wederzijdse toepasbaarheid van de diverse mechanismen belicht.

Wergroep Energie/Pentalateral Energy Forum

1.2.2. Verhogen leveringszekerheid gas

In het kader van Verordening (EU) Nr. 994/2010 betreffende de veiligstelling van de gaslevering maken de Benelux-landen risicoanalyses op. Die analyses brengen de mogelijke maatregelen in kaart die de landen kunnen nemen in geval van een onverhoopte verstoring van de gasvoorziening.

De Benelux-landen zullen deze risicoanalyses met elkaar en met de buurlanden uitwisselen. Via Benelux-overleg bespreken de landen ook welke risico's de regio als geheel kunnen bedreigen en welke gezamenlijke maatregelen dan gepast kunnen zijn.

Werkgroep Energie/Gas Platform

1.2.3. Coördineren van nationale actieplannen voor transitie naar hoogcalorisch gas

Nederland stelde zorgvuldig een nieuwe kalender op voor de geleidelijke vermindering van de productie van laagcalorisch gas, nu dit stilaan opraakt. In het kader van de Benelux-samenwerking vormde deze kalender de basis voor een gesprek met de buurlanden over de geleidelijke omschakeling van de bevoorrading door laagcalorisch naar hoogcalorisch gas en over de nodige aanpassingen aan de transportinfrastructuur.

De landen buigen zich nu over een inventarisatie van enerzijds de mogelijke grensoverschrijdende obstakels voor een vlotte transitie naar hoogcalorisch gas en anderzijds de mogelijke schaalvoordelen. Het Secretariaat-Generaal zal overleg faciliteren zodat hier afspraken over gemaakt kunnen worden. Binnen het Gas Platform zullen de landen de correcte uitvoering van deze afspraken opvolgen.

Werkgroep Energie/Gas Platform

1.3. Bevorderen van energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en CO₂-reductie

1.3.1. Verbeteren van de energie-efficiëntie in steden

Door middel van samenwerking in Urbiscoop-verband, waarbij Benelux-steden, steden in NRW (Noordrijn-Westfalen) en Frankrijk zijn aangesloten, wordt energie-efficiëntie in steden gestimuleerd en verbeterd. Doelstelling in dit verband is het energiezuiniger maken van het bestaande woningbestand in deze steden in samenwerking met zowel publieke als private partijen.

Basis hiervoor is het bestuurlijke Benelux MoU (Memorandum of Understanding) dat eind 2013 werd ondertekend door de betrokken ministeries en steden.

Uit dit MoU zullen naar verwachting in 2015 meerdere Europese projecten volgen die worden voorbereid door verschillende Urbiscoop-partners en Europese steden voor financiering uit o.m. het Horizon 2020-programma.

Daarnaast wordt een digitale matrix uitgebouwd die een gezamenlijk beleidsinstrument omvat met goede praktijken op verschillende niveaus. Deze wordt geactualiseerd en verspreid via de Benelux-website.

Wergroep Urbiscoop/Energy efficiency (URBI-EN)

1.3.2. Integreren van hernieuwbare energie in de elektriciteitsmarkt

De productie van hernieuwbare energie blijft vaak nog onvoorspelbaar. Die hernieuwbare energie vergt daarom een vlottere werking van de korte termijn elektriciteitsmarkt om verhandeld te kunnen worden.

De Benelux ijvert voor een betere en meer grensoverschrijdende werking van die korte termijn segmenten van de elektriciteitsmarkt. Het Secretariaat-Generaal ondersteunt de inspanningen van de Benelux-landen om tot grensoverschrijdende en compatibele marktoplossingen te komen voor de handel in elektriciteit tot heel kort voor het moment van de fysieke levering.

Ten slotte onderzoekt de Benelux ook andere mogelijkheden om via marktoplossingen om te gaan met de onvoorspelbaarheid van hernieuwbare energie zoals een slimmer beheer van de vraag, opslag van energie of de ontwikkeling van andere grensoverschrijdende energiediensten en innovatieve toepassingen.

Wergroep Energie/Pentalateral Energy Forum

1.3.3. Ontwikkelen van het Noordzee Windenergie Netwerk

In het kader van het NSCOGI (North Seas Countries' Offshore Grid Initiative) bestuderen de Benelux-landen samen met de andere landen rond de Noordzee de mogelijkheden van een Noordzee-elektriciteitsnet. Meer concreet stellen ze zich de vraag hoe de wens tot meer grensoverschrijdende stroomkabels zo kostenefficiënt mogelijk gecombineerd kan worden met de aansluiting van grootschalige windenergieparken op zee met het net op land.

Op de workshop in september 2014 werden samen met ontwikkelaars van grote infrastructuurprojecten de meest realistische antwoorden op die vraag naar voren geschoven. De Benelux stelt nu samen met de 7 andere landen en de Europese Commissie het eindrapport van NSCOGI op, met de best practices en overblijvende vragen voor de eerste bouwstenen van een Noordzee-elektriciteitsnet.

Werkgroep Energie/NSCOGI

1.3.4. Ondersteunen van de energietransitie: het Benelux Energie Expertise Netwerk

De transitie naar een duurzamere energievoorziening is een grote uitdaging die ook kansen schept. De Benelux is rijk aan kennis en expertise op het gebied van energie en energietransitie en bouwt deze uit. Tegelijkertijd is deze kennis versnipperd en moeilijk toegankelijk. Het Secretariaat-Generaal heeft een multidisciplinair expertisenetwerk opgezet om structuren en capaciteiten inzichtelijk te maken, te promoten en samenwerking te bevorderen. Op deze wijze wordt bijgedragen aan gemeenschappelijke beleidsontwikkeling, het verhogen van efficiëntie en het versterken van de positie van de kennisinstellingen in de Benelux. Een aanzienlijk aantal instellingen heeft zich reeds gemeld om deel te nemen aan dit netwerk waaraan in 2015 verder inhoud zal worden gegeven door middel van thematische conferenties en uitwisseling van informatie/best practices.

II. LEEFMILIEU EN RUIMTE

ALGEMENE INLEIDING

Het milieu en onze leefomgeving zijn collectieve goederen waarmee op een duurzame manier dient te worden omgesprongen. De aanpak van milieu, klimaat- en omgevingsproblemen vraagt om gezamenlijke grensoverschrijdende oplossingen.

In de Benelux leven op dit moment 29 miljoen burgers op 74.600 km², ofwel 5,6% van de EU-bevolking op 1,7% van de EU-oppervlakte. De bevolkingsdichtheid van bijna 400 inwoners per km² behoort dan ook tot de hoogste van de Europese Unie.

De Benelux is verantwoordelijk voor ruim 7% van de broeikasgasuitstoot (CO₂) en 4% van de uitstoot van fijn stof in de Europese Unie. Samen met recente natuurrampen, zoals overstromingen en extreme weertypen, tonen deze feiten aan dat ons leefmilieu, klimaat en omgeving onder grote druk staan.

Door de toenemende bevolking (0,4% ten opzichte van 2013) in de Benelux neemt deze problematiek verder toe, zelfs ondanks de krimpproblematiek in de vele grensgebieden.

Verbetering van de leefomgeving hangt nauw samen met een efficiënte en duurzame inrichting van deze leefomgeving. De Benelux heeft zich ertoe verbonden om bij te dragen aan de milieudoelstellingen, onder andere die van de Europa 2020-strategie en streeft waar mogelijk naar afstemming van beleid op dit vlak.

Voor 2015 richt de Benelux zich op een aantal prioriteiten: de bescherming van ons klimaat (adaptatie), de terugdringing van onze CO₂-uitstoot, alsmede de bescherming van de milieukwaliteit door het gezamenlijk tegengaan van de verdere luchtverontreiniging, gezamenlijk afvalmanagement en betere afstemming van milieuwetgeving in met name de grensgebieden.

In het kader van de bescherming en stimulering van de biodiversiteit focust de Benelux zich op het instandhouden van de verschillende vissoorten in onze rivieren, alsmede de in de natuur levende vogels en wildsoorten. Ter illustratie: België, Nederland en Luxemburg beschermen respectievelijk 10,8 en 15% van hun oppervlakte ten behoeve van de biodiversiteit.

DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

2.1. Verbeteren van de leefomgeving

2.1.1. Aanpassen aan de effecten van de klimaatverandering

In aanvulling op de voortdurende inspanningen om de klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken, wordt het duidelijk dat men zich tegelijk moet aanpassen aan de gevolgen ervan. In de verschillende delen van Europa zullen deze gevolgen anders zijn en een gedifferentieerde beleidsaanpak vergen. Daarbij wordt vanuit de Europese Commissie een sterke regionale samenwerking tussen landen binnen Europa bepleit. In Europees verband is de afspraak gemaakt om tegen 2017 een eerste screening van de nationale adaptatieplannen door te voeren.

De Conferentie 'Klimaatadaptatie in de Benelux' (25 november 2014) heeft de risico's, de beleidsopgaven en de economische aspecten van de klimaatverandering in de landen van de Benelux geanalyseerd. Daarbij werd rekening gehouden met diverse risico's, waaronder de stijgende zeespiegel, stormschade, hittegolven en stedelijke 'hitte-eilanden'. Hoewel nu nog moeilijk exact te becijferen valt, wordt de mogelijke economische schade geraamd op 0,2 tot 2% van het bruto binnenlands product in de EU.

Op basis van de uitkomsten van de Benelux-conferentie van 25 november 2014 wordt een Benelux-inventarisatie voor klimaatadaptatie uitgewerkt.

Werkgroep Klimaatadaptatie

2.1.2. Reduceren van broeikasgasemissies

De Benelux-landen streven ernaar om parallel aan het project 'Klimaatadaptatie in de Benelux' (zie project 2.1.1.) een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van broeikasgasemissies in hun gebied. CO₂-emissies zullen worden verminderd conform de Europese 2020-doelstellingen op dit vlak. Van de sectoren die mede verantwoordelijk zijn voor de CO₂-uitstoot blijft enkel de transportsector, waaraan een groot deel is toe te schrijven, op hetzelfde niveau. De Benelux-samenwerking is erop gericht om de koppeling tussen ruimtelijke ordening en de mobiliteitsbehoeften tegen het licht te houden teneinde voorstellen aan te reiken om verplichte mobiliteit (woon-werkverkeer) en de rol van de auto bij dagelijkse verplaatsingen te beperken. Daarnaast bestaat er in dit verband aandacht voor de vermindering van de CO₂-uitstoot van in het bijzonder logistieke activiteiten.

De huidige doelstellingen voor hernieuwbare energie voor de Benelux-landen betreffen respectievelijk voor Nederland 16%, voor België 13% en voor Luxemburg 11%. Deze doelen lijken te worden gehaald, echter, verdere inspanningen op dit vlak zijn noodzakelijk.

Dit project is in eerste instantie gericht op het stimuleren van kennisdeling met het oog op innovatie bij industrie en bedrijven. Doelstelling in dit verband is om meer energiebesparing en meer duurzame energie (Low Carbon Technologies) met elkaar te realiseren op Benelux-schaalniveau. Hiertoe wordt een studiedag georganiseerd in de tweede helft van dit jaar met overheden en (grote) bedrijven, alsmede technische instituten en instellingen om met elkaar ervaringen uit te wisselen. Met de uitkomsten van deze bijeenkomst worden verdere ontwikkelingen en innovatie gestimuleerd.

2.1.3. Verbeteren van de luchtkwaliteit

Luchtvervuiling veroorzaakt gezondheidsproblemen. Deze pollutie kent geen grenzen en vraagt om een Benelux-aanpak. De Benelux-landen en Noordrijn-Westfalen hebben op dit moment moeite om aan (bepaalde) Europese grensnormen zoals voor fijn stof en NO₂ te voldoen. Door bestaande samenwerking op Benelux-schaalniveau draagt men bij aan de verwezenlijking van nationale doelstellingen, alsmede van de Europese milieudoelstellingen (Europa 2020).

De prioritaire thema's voor dit jaar zijn 'Biomassa voor stookdoeleinden' en middelgrote stookinstallaties. Dit initiatief richt zich op de ontwikkeling en afstemming van emissienormen voor deze installaties. Hiermee wordt door de Benelux vooruitgelopen op de vaststelling van mogelijke Europese normen in dit verband. Dit zal later dit jaar worden gevolgd door afstemming over de aanpak van landbouwemissies (methaanemissies), alsmede de emissieproblematiek inzake landbouwmachines en andere mobiele machines.

Werkgroep Luchtkwaliteit (AIR)

2.1.4. Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie door educatie

Het Groothertogdom Luxemburg organiseert drie dagen met ad-hocopleidingen in het najaar 2015 om contacten tussen diverse educatieve partners van de Benelux en de Grande Région¹ tot stand te brengen die bij de transitie naar een circulaire economie zijn betrokken (universiteiten, hogescholen,...). Dit ter afsluiting van de samenwerkingscyclus die in 2013 is gestart in Apeldoorn (Nederland) en in 2014 een vervolg kreeg in Gent (Vlaams Gewest). Er zal op zoek worden gegaan naar adequate cofinanciering om deze samenwerking te bestendigen en de voornaamste lessen die uit deze samenwerkingscyclus kunnen worden getrokken, zullen worden samengevat en verspreid. Het doel is om de kennis te vergroten van elke burger die zich inzet voor de transitie van onze maatschappij en ervoor te zorgen dat de Benelux-landen vooroplopen in deze transitie.

Werkgroep Natuur- en Milieueducatie en Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (NAT-EDUC)

2.1.5. Beheersen van afvalstromen

Door samenwerking op het gebied van grensoverschrijdend beheer, verwerking en transport van afval worden op Benelux-niveau, alsmede met Noordrijn-Westfalen, kennisuitwisseling, het uitwisselen van best practices en het gezamenlijk oplossen van grensoverschrijdende problemen gestimuleerd. Specifieke doelstellingen in dit verband betreffen een goede regeling van grensoverschrijdend transport van afval (illegale export, dumping, over- en ondercapaciteit voor afvalverwerking), afstemming bij de implementatie van Europese regelgeving, een uniforme hantering van begrippen uit de Kaderrichtlijn 2008/98/EC (o.a. 'End of Waste'-definitie van afval) en het voorkomen van marktverstoringen.

Werkgroep Afvalstromen

¹ Samenwerkingsverband tussen Saarland (DE) – Lotharingen (FR) – Groothertogdom Luxemburg (LUX) – Rijnland-Palts (DE) – Wallonië (BE) – Franse Gemeenschap (BE) – Duitstalige Gemeenschap (BE)
<http://www.grandregion.net/fr/index.html>

2.1.6. Afstemming milieuwetgeving voor bedrijven in grensgebieden

Als gevolg van verschillende milieuwetgevingen aan beide zijden van de grens ontstaat het risico op ongelijke behandeling van milieuaanvragen voor bedrijven op grensoverschrijdende bedrijventerreinen.

Een concreet voorbeeld hiervan doet zich voor op het grensoverschrijdende bedrijventerrein 'Albertknoop' (tussen Maastricht en Lanaken) als gevolg van de verschillende geluidswetgevingen aan weerszijden van de grens (Nederlandse versus Vlaamse). Dit staat een vlotte ontwikkeling van dit grensoverschrijdende bedrijventerrein in de weg.

Op vraag van de bestuurlijk verantwoordelijken van Maastricht, Lanaken en de provincies Limburg (NL en VL), die de partners zijn van 'Albertknoop', wordt overleg opgestart met de ministeries voor Leefmilieu van Vlaanderen en Nederland om oplossingen uit te werken. Dergelijke oplossingen kunnen inspirerend zijn voor gelijkaardige probleemsituaties in grensgebieden.

Werkgroep Afstemming milieuwetgeving voor bedrijven in grensgebieden

2.2. Bevorderen van de biodiversiteit

STRATEGISCH OVERLEG

De Benelux-directeuren Natuur, Jacht, Bossen komen jaarlijks bijeen om toe te zien op de uitvoering van het lopende jaarplan, het volgende jaarplan inhoudelijk voor te bereiden en, al naar gelang de actualiteit, hun standpunten over Europese aangelegenheden af te stemmen.

Strategisch overleg Benelux-directeuren Natuur, Jacht, Bossen (NAT-DIR)

2.2.1. Beheren van door bepaalde (wild)soorten veroorzaakte schade

Gelet op de overpopulatie bij bepaalde (wild)soorten en in het belang van de natuur (evenwicht fauna/flora) dan wel ter voorkoming van schade (landbouw, luchthavens, verkeer, ...) wordt in de samenwerking toegewerkt naar een actualisering van de Benelux-Overeenkomst met betrekking tot jacht en vogels via een protocol. Dit protocol zal de partners een kader verschaffen om ongewenste lokale situaties beter het hoofd te kunnen bieden.

Werkgroep Jacht en Vogels (NAT-JV)

2.2.2. Tegengaan van het verlies van biodiversiteit in rivieren

De specifieke en concrete doelstelling betreft het opstellen van gezamenlijke 'visschadenormen' (getolereerde sterftepercentages) op de trekroutes. In het kader van de toepassing van Benelux-Beschikking M (2009) 1, en in nauwe samenspraak met de betrokken riviercommissies, is deze samenwerking er in het algemeen op gericht om duurzame, gezonde en gevarieerde vispopulaties tot stand te brengen door de schade die deze vissen o.m. door waterkrachtcentrales en de aanwezigheid van migratieknelpunten ondervinden, te beperken.

Werkgroep Trekvissen (NAT-MIG)

2.2.3. Bemiddelen in geschillen over grondwateronttrekking

Bij Benelux-Beschikking M (83) 26 zijn bilaterale commissies van experts op het gebied van grondwater ingesteld. Deze commissies hebben een adviserende rol ten behoeve van de oplossing van geschillen in de grensgebieden over de vaststelling van grensoverschrijdende schade door grondwateronttrekking, het verlenen van vergunningen voor grondwateronttrekking, of nog, de aanwijzing van grondwaterbeschermingsgebieden (de zogenaamde zonerings). Wanneer concrete geschillen zich voordoen, komen deze commissies samen en leggen zij hun bevindingen neer in een rapport. Thans buigt de Belgisch-Nederlandse permanente Gemengde Schadecommissie zich over een concreet schadegeval langs de grens tussen Vlaanderen en Nederland. Het is de bedoeling deze adviserende werkzaamheden zo spoedig mogelijk af te ronden.

Permanente Gemengde Schadecommissie Grondwater BE-NL

2.3. Veiligstellen van de voedselketen

STRATEGISCH OVERLEG

Deze samenwerking wordt aangestuurd door de hoofden van de veterinaire diensten (CVO's).

Strategisch overleg van de Hoofden van de veterinaire diensten (VET-CVO)

2.3.1. Uitvoeren wetgevingspakket op het vlak van diergezondheid (New Animal Health Law)

Het is nodig om elkaar onderling te informeren over de gezondheidsstatus van dieren, wil men de overdracht van dierziekten over de grenzen heen voorkomen, of meer nog, er grip op krijgen. Daarom informeren de hoofden van de veterinaire diensten (CVO's of voluit Chief Veterinary Officers) elkaar geregeld over de gezondheidsstatus van dieren en waarschuwen elkaar in een vroeg stadium bij een nieuwe uitbraak van een dierziekte. Daardoor zullen buurlanden snel de nodige maatregelen kunnen treffen om besmetting te voorkomen of zelfs te bedwingen.

Strategisch overleg van de Hoofden van de veterinaire diensten (VET-CVO)

2.3.2. Bevorderen voedselveiligheid

Om het dierenwelzijn en de diergezondheid te bevorderen en de veiligheid van de voedselketen te waarborgen trekken de Benelux-landen, Duitsland en de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen samen op om verschillen in de toepassing van de Europese regelgeving over diervoeders weg te werken en zelfs te voorkomen.

Strategisch overleg van de Hoofden van de veterinaire diensten (VET-CVO)

III. SOCIALE COHESIE

ALGEMENE INLEIDING

De stimulering van wederzijdse praktische samenwerking tussen de Benelux-overheden en zijn burgers, alsmede met naaste buurlanden en regio's, vormt een essentieel onderdeel van het kernthema 'Duurzame ontwikkeling', zoals omschreven in het Benelux-Verdrag (2008).

De Benelux focust op kansen op het terrein van de arbeids- en onderwijsmobiliteit (hoger onderwijs), alsmede beroepskwalificaties en daarnaast op het stimuleren van grensoverschrijdende gezondheidszorg en patiëntenverkeer.

De werkgelegenheid in grensregio's is gebaat bij het verhogen van de arbeidsmobiliteit over de grens. Op dit moment zijn er iets meer dan 300.000 grensarbeiders die pendelen tussen de Benelux-landen en aangrenzende landen, waarvan bijvoorbeeld 164.000 alleen al in Luxemburg.

Dit aantal is met 1/3 toegenomen ten opzichte van 2002 en vormt een aanzienlijk percentage (37%) ten opzichte van het totale aantal grensarbeiders in de Europese Unie. In de gehele Benelux en met name ook in de Grande Région is het permanent wegnemen van belemmeringen die de mobiliteit hinderen of bemoeilijken van het grootste belang. Vanaf september 2011 draagt onder andere het INTERREG-project Task Force Frontaliers van de Grande Région hiertoe in grote mate bij.

De werkloosheidspercentages in sommige grensgebieden geven de noodzaak weer van de bevordering van de arbeidsmobiliteit tussen de Benelux-landen onderling, alsmede met de buurlanden en de betrokken grensgebieden. Behalve vanuit sociaal perspectief vormt de stimulering van arbeidsmobiliteit tevens een belangrijke regionaal economische doelstelling, zeker gezien vanuit die Benelux-grensgebieden waar men te maken heeft met een dalende (beroeps)bevolking (krimp) en een groeiende vraag naar personeel vanuit bepaalde (top)sectoren.

Het aantal patiënten uit aangrenzende buurlanden in de Benelux neemt toe. Zo groeide het aantal patiënten uit buurlanden in de Belgische ziekenhuizen recent met 18% (in 2007: 39.311 patiënten, in 2010: 46.389, waarvan 30.000 uit Nederland).

Deze toename volgt uit de grotere grensoverschrijdende personenmobiliteit. Elke burger in de Benelux is een potentiële patiënt en kan afhankelijk worden van vlotte uitwisseling van medische gegevens. Daarenboven verruimt betere grensoverschrijdende patiëntenmobiliteit het beschikbare aanbod aan medische zorgen (vb. bij vragen om een 'second opinion', bij al te lange wachtlijsten).

DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

3.1. Bevorderen van de arbeidsmobiliteit

STRATEGISCH OVERLEG

Vertegenwoordigers van de ministeries van werkgelegenheid in de Benelux en Noordrijn-Westfalen hebben na brede consultatie met actoren aan de grens en sociale partners ingestemd met de aanpak van drie onderwerpen - onderwijs en beroepskwalificaties, informatieverstrekking over grensarbeid, alsmede arbeidsmarktdata en trends uit de nota 'Banen door mobiliteit over de grens'. Een onderwerp dat door het Comité van Ministers is vastgesteld als prioritair. Met dit overleg op het niveau van de landen worden de strategische beleidslijnen uitgezet ten behoeve van grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit op Benelux-schaalniveau, alsmede met Noordrijn-Westfalen. Doel is om in dit verband de grensoverschrijdende mobiliteit van werk en werkgelegenheid te bevorderen. Dit strategische overleg stuurt diverse technische werkgroepen aan op de drie bovengenoemde werkterreinen. Bij de procesvoering rondom dit project is nadrukkelijk sprake van een multistakeholdersaanpak en zijn meerdere overheden, euregio's, arbeidsorganisaties, enz. alsmede sociale partners betrokken.

De basis voor deze samenwerking is de Benelux-aanbeveling over arbeidsmobiliteit.

Strategisch overleg Arbeidsmobiliteit (AMT/STRAT)

3.1.1. Verbeteren van de grensoverschrijdende meeneembaarheid van diploma's

De automatische erkenning van de 'bachelor' en 'master' diploma's in de Benelux heeft een rechtstreeks gevolg voor de grensoverschrijdende mobiliteit van de individuele student en werkzoekende over de grens en kan een positieve drive creëren om ook de andere hinderpalen, waaronder deze in verband met de erkenning van beroepskwalificaties, aan te pakken.

De automatische erkenning van diploma's hoger onderwijs kan worden geregeld via een Benelux-Beschikking. Dergelijke beschikking wordt voorbereid en ondertekend, dit in uitvoering van de conclusies van het Strategisch Overleg 'Arbeidsmobiliteit'.

Werkgroep Erkenning diploma's hoger onderwijs (AMT/DIP)

3.1.2. Informatievoorziening inzake arbeidsmobiliteit

Dit onderdeel betreft de verbetering van de informatieverstrekking over grensarbeid via diverse instrumenten. Gegevens die in eerste instantie nuttig zijn voor grensarbeiders in het Benelux-gebied en werkzoekenden, maar ook vertegenwoordigers van de bevoegde ministeries en organisaties in de grensregio's, alsmede werkgevers van de drie landen, worden hierbij verzameld, geanalyseerd en beheerd.

3.1.2.1. Informeren van grensarbeiders

Benelux-portaal en -brochures

Het webportaal voor Belgische, Nederlandse, Luxemburgse grensarbeiders en grensarbeiders uit NRW alsmede de brochures over grensarbeiders van de Benelux hebben tot doel om werknemers in een grensoverschrijdende situatie, toekomstige grensarbeiders en gewezen grensarbeiders een compact, helder en specifiek overzicht te verschaffen van de voor hen geldende sociale en fiscale wetgeving. Partnerdeskundigen uit de Benelux leveren hiertoe binnen een netwerk de thematische inhoud en de nationale aanpassingen aan om ervoor te zorgen dat de gegevens correct zijn en regelmatig worden geactualiseerd.

Bovendien wordt een Duitse versie van de bestaande brochure voor de Belgische grensarbeiders in Luxemburg voorgesteld.

Het Secretariaat-Generaal zal ook mogelijke synergie onderzoeken met de Task Force Frontaliers de la Grande Région die de tweetalige brochure 'Verbetering van de arbeidsmobiliteit in de Grande Région' heeft gepubliceerd met daarin 12 oplossingen om grensarbeid te faciliteren.

Werkgroep Sociale Zekerheid Grensarbeiders (SO-FRONT)

Werkgroep Portaal

Dienstverlening op maat

Op het gebied van de persoonlijke dienstverlening wordt een afgestemde en samenhangende structuur voor de Benelux als geheel ontwikkeld waarmee een betere koppeling tot stand wordt gebracht met de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling (o.a. EURES).

Centrale aandachtspunten in dit verband zijn de meerwaarde van de Benelux-coördinatie, de (proces)coördinatie tussen de verschillende loketten in de Benelux-landen en regio's (zowel front- als backoffices) alsmede het waarborgen van de verbinding met het portaal.

Werkgroep Arbeidsmobiliteit (Persoonlijke dienstverlening) (AMT/STRAT/PDSP)

3.1.2.2. Informeren via vergelijkbare data

Verzamelen en verspreiden van grensoverschrijdende arbeidsmarktgegevens

Zonder kennis van feiten, cijfers en trends, is het opstellen van een passend beleid inzake arbeidsmobiliteit voor grensregio's een moeilijke opgave. Zij geven immers een indicatie van de obstakels en kansen voor beleidsvoering. Hoewel er op dit moment nog een gebrek is aan Europees en internationaal vergelijkbaar cijfermateriaal en indicatoren, wordt via een structurele samenwerking tussen de betrokken landen, uitvoeringsinstanties en hun bureaus voor de statistiek nagegaan of deze data in Benelux-verband, inclusief Noordrijn-Westfalen, beschikbaar gemaakt kunnen worden.

Het doel is om via een Benelux-werkgroep voor de statistiek, arbeidsmarktinformatie en grensarbeidersstatistieken bijeen te brengen en deze beschikbaar te stellen ter aansturing van beleid, op zowel centraal als decentraal niveau, alsmede ter informatieverstrekking aan (potentiële) grensarbeiders.

Werkgroep Arbeidsmobiliteit (Data) (AMT/STRAT/DATA)

3.1.2.3. Informeren van overheden, grensregio's, stakeholders en sociale partners

Best practices

Er wordt een digitaal informatieplatform met nationale, regionale en lokale best practices ontwikkeld voor grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit. Met name interessante voorbeelden op het gebied van (eu)regionale ontwikkelingsplannen, talen, stages, zoeken naar werk en informatieverstrekking worden geïdentificeerd en ingezameld ten behoeve van beleidsmakers. Deze kunnen vervolgens op de website van de Benelux worden geraadpleegd.

Werkgroep Arbeidsmobiliteit (Best practices) (AMT/STRAT/BP)

3.2. Vergroten van de grensoverschrijdende patiëntenmobiliteit

3.2.1. Verbeteren van de grensoverschrijdende uitwisseling van eHealth gegevens

Uit het Benelux-overleg in 2014 is gebleken dat, om de grensoverschrijdende interoperabiliteit tussen eHealth diensten te verbeteren, wat onder meer in de Patiëntenrichtlijn (2011/24/EU) wordt bepleit, investeringen in de bestaande platformen van de landen nodig zijn. Om deze investeringen te verantwoorden is dieper inzicht in de grensoverschrijdende patiëntenstromen en in de technische aanpassingen noodzakelijk.

Er wordt een onderzoek gevoerd naar de grensoverschrijdende patiëntenstromen en de nodige investeringen om eHealth platformen interoperabel te maken. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zullen voorstellen worden geformuleerd.

Werkgroep eHealth

3.2.2. Samenwerken op het vlak van grensoverschrijdend spoedeisend ambulancevervoer

De evaluatie van Benelux-Beschikkingen M (2009) 8 en M (2014) 1 met betrekking tot het grensoverschrijdende spoedeisend ambulanceverkeer tussen België en Nederland zal worden geïmplementeerd. Door het implementeren van de evaluatie kunnen opgemerkte mankementen worden bijgewerkt.

Tevens zal de financiële regeling voor het grensoverschrijdende spoedeisend ambulanceverkeer tussen België en Luxemburg, zoals geregeld in Benelux-Beschikking M (2012) 5, worden goedgekeurd. De evaluatie van deze Benelux-Beschikking wordt opgestart.

Werkgroep Grensoverschrijdend spoedeisend ambulancevervoer (V-SP-AMB BE-NL + V-SP-AMB BE-LU)

IV. ECONOMIE EN KENNIS

ALGEMENE INLEIDING

De Benelux-landen hebben sterk vervlochten economieën. De wederzijdse vervlechting wordt weerspiegeld in de handelsbalansen waaruit blijkt dat de Benelux-staten als buurlanden zonder uitzondering respectievelijk in elkaars top drie van belangrijkste handelspartners staan. Ondernemerschap, eerlijke mededinging en goede consumentenbescherming vormen daarom belangrijke aandachtspunten.

Op grond van artikel 350 van het VWEU (Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie) kan de Benelux een voortrekkersrol binnen Europa vervullen. In 2015 zal versterkt worden bezien op welke terreinen ondernemers en consumenten binnen de Benelux hier het meest van kunnen profiteren. Voor de hand liggende terreinen zijn de dienstensector, de handel en de digitale economie. Zeker in het laatste geval zou de Benelux een voortrekkersrol kunnen spelen als het gaat om het creëren van een kader waarin nieuwe economische ontwikkelingen kunnen gedijen.

Verder zal ook bestaande regelgeving tegen het licht worden gehouden en wordt op specifieke terreinen een gecoördineerde Benelux-implementatie van EU-regelgeving nagestreefd.

Het merkenrecht geniet een rijke historie in de Benelux-context en de Europese herziening zal dan ook op de voet gevolgd worden.

De bescherming van consumenten zal verder op Benelux-niveau plaatsvinden door overleg en mogelijk concrete samenwerking tussen de consumentenautoriteiten.

DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

STRATEGISCH OVERLEG

Het strategisch overleg stuurt diverse technische werkgroepen aan op het terrein van economie en kennis. Deze samenwerking wordt aangestuurd door de ministers van Economie en de ministers van Elektronische Communicatie alsmede door de bevoegde toezichthouders op consumenten- en telecommunicatiezaken.

4.1. Faciliteren van ondernemerschap en competitiviteit

4.1.1. Versterken van de interne markt voor detailhandel

Voor zowel grote als kleine detailhandelaren bestaan er nog altijd grote verschillen in regelgeving voor het opzetten van een onderneming, het uitoefenen van detailhandel alsook in de behandeling van de producten die zij op de markt brengen. Gezien het toenemende aantal ondernemingen dat over de grens opereert en de jaar na jaar toenemende consumentenstroom over de Benelux-grenzen heen zal onder leiding van het Secretariaat-Generaal een inventarisatie van de grootste knelpunten worden gemaakt en zullen waar mogelijk oplossingen worden voorgesteld. Hierbij zal speciale aandacht worden besteed aan de sterk groeiende online handel.

Werkgroep Handel

4.1.2. Actualiseren Benelux-merkenrecht

Een manier om innovatie en economische groei te bevorderen is door de stelsels voor inschrijving van merken toegankelijker, minder complex en efficiënter te maken. Nu bestaat de wens om het merkenstelsel van de Europese Unie te moderniseren. Dit stelsel bestaat naast de nationale merkenstelsels, of in geval van België, Nederland en Luxemburg, het Benelux-merkenstelsel.

De Benelux ziet erop toe dat wijzigingen voortvloeiend uit de Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 207/2009 van de Raad inzake het Gemeenschapsmerk ook vertaald worden in het eenvormige Benelux-merkenrecht. Het Secretariaat-Generaal zal de landen ondersteunen bij de noodzakelijke aanpassingen aan het Benelux-Verdrag inzake intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen) en bij de keuze van het juridische instrument tot wijziging van het Verdrag.

Werkgroep Intellectuele en Commerciële Eigendom (PIC)

4.1.3. Verminderen van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven

Overmatige en overbodige administratieve lasten zijn een rem op economische groei en grensoverschrijdende samenwerking. De Benelux wil mogelijkheden voor administratieve lastenverlichting, uitwisseling van good practices en concrete samenwerking identificeren om zo te komen tot een Benelux-agenda voor administratieve lastenverlichting (mede ook in het licht van de opeenvolgende Nederlandse en Luxemburgse EU-voorzitterschappen). Middelen hiertoe zijn het screenen van bestaande nationale wetgeving met het oog op vlotter economisch grensoverschrijdend verkeer en afstemming bij de implementatie van Europese regelgeving.

Werkgroep eGovernance en Administratieve Vereenvoudiging

4.2. Versterken van de marktwerking

4.2.1. Versterken van de digitale economie en telecommunicatiemarkten

Onze bedrijven, regulatoren en overheden staan voor uitdagingen binnen het kader van de Europese evoluties omtrent de digitale economie en telecommunicatie. Door middel van een samenwerking tussen de Benelux-landen, wenst de Benelux een innovatieve ontwikkeling van de digitale economie en de telecommunicatiemarkten te stimuleren.

Door regelmatig overleg zullen eventuele gemeenschappelijke standpunten m.b.t. tot de Europese telecompakketten worden gefaciliteerd. Een praktische uitwerking hiervan is bijvoorbeeld een coördinatie tussen de overheden m.b.t. de uitrol van breedbandinfrastructuur op basis van de Europese breedbandrichtlijn.

Daarnaast zal overleg plaatsvinden m.b.t. nieuwe evoluties en onderwerpen binnen de telecommunicatiesector en de digitale economie, bijvoorbeeld op het vlak van digitale en fysieke infrastructuur (IPv6, NGAs en spectrum), het groeiende aantal met het internet verbonden apparaten (M2M & Internet of Things) en het algemeen stimuleren van mobiel internetgebruik binnen de Benelux, met als doelstelling eventuele samenwerkingsinitiatieven in dit verband op te zetten.

Werkgroep Telecom

4.2.2. Toezien op de naleving van consumentenrecht en beschermen van de consument

De Benelux-landen trachten toezicht te houden op de eenvormige toepassing van het Europese consumentenrecht bij grensoverschrijdende transacties. Jaarlijks worden – indien de Benelux-landen dat noodzakelijk of wenselijk achten – sectorspecifieke onderzoeken verricht door de inspectiediensten van de Benelux-landen. Daarnaast zal bij de ontwikkeling en implementatie van nieuwe Europese regelgeving getracht worden tot een afstemming te komen met het oog op grensoverschrijdende effecten en samenwerking.

Wergroep Consumentenbescherming (CB-PC-Controle)

4.2.3. Uitwisselen van standpunten op het gebied van mededingingsbeleid

Het mededingingsbeleid wordt Europees vastgelegd, maar nationale accenten duiken nog steeds op bij de implementatie en tenuitvoerlegging. De wens bestaat om hierin afstemming te faciliteren. Concreet zal naast algemene uitwisseling de Richtlijn Antitrust Damages, die ter implementatie voorligt, worden besproken.

Wergroep Mededinging

V. MOBILITEIT

ALGEMENE INLEIDING

De Benelux bevindt zich in de logistieke wereldtop. Afgelopen jaar verschenen de Benelux-landen op plaats 2, 3 en 8 in de ranking van de Wereldbank. In opvolging van de in 2014 in Luik gehouden conferentie zal verder ingezet worden op het onderwerp logistiek.

Enorme goederenstromen passeren jaarlijks de Benelux, langs onze havens, waterwegen, snelwegen en ook door het luchtruim. De precieze bewegingen aan en over de grens zijn echter nog niet helder. De Benelux zal dit in 2015 in kaart brengen in de vorm van een studie naar internationale goederenstromen met als doel nieuwe thema's beter te kunnen beoordelen op hun impact en beleid beter te kunnen onderbouwen.

Voorts zal de basis die de afgelopen jaren is gelegd voor betere inspecties, betere regelgeving en minder administratieve lasten verder worden uitgebouwd met specifieke projecten zoals een pilotproject rondom papierloos douanevervoer en het verder uit de weg ruimen van barrières voor grensoverschrijdend transport, en dit in aansluiting op de bestaande initiatieven bij de verschillende partnerlanden.

Daarnaast werpt de Benelux een blik op de toekomst, zowel op technologisch als duurzaam vlak. Er zal worden onderzocht in hoeverre samenwerking rond intelligente transportsystemen de vlotte doorstroming, veiligheid en duurzaamheid van de grensoverschrijdende mobiliteit van personen en goederen kan verbeteren. Er zal worden getracht om rondom alternatieve brandstoffen te komen tot een Benelux-afstemming en tevens zal op een creatieve manier worden gekeken naar de mogelijkheden om voorop te lopen in het aanjagen van het gebruik van bijvoorbeeld elektrische auto's.

Ten slotte wordt binnen de Urbiscoop-samenwerking een platform geboden om de mobiliteit binnen het stedelijke gebied te verbeteren, waarbij ook naar aspecten als geluidsoverlast en luchtkwaliteit wordt gekeken.

DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

STRATEGISCH OVERLEG

Deze samenwerking wordt aangestuurd door het Directiecomité Verkeer en Vervoer, dat jaarlijks bijeenkomt en waaraan de ambtenaren-generaal van de transportministeries deelnemen.

Directiecomité Verkeer en Vervoer

5.1. Faciliteren van grensoverschrijdend transport

5.1.1. Stimuleren van Intelligente Transportsystemen (ITS)

De intelligente transportsystemen zijn ontwikkeld met behulp van moderne en beproefde technologieën en worden toegepast op het wegvervoer (en de interactie ervan met andere transportmodi). De concrete toepassing van ITS zal (kosten)efficiënt bijdragen tot:

- beter gebruik van de bestaande infrastructuur (in samenhang met wegbeprijzing 5.1.3 en stedelijke mobiliteit 5.3.3);
- verbetering van de verkeersveiligheid;
- vermindering van de CO₂-emissies (cf. 2.1.2);
- hernieuwd aanbod aan geïntegreerde mobiliteitsdiensten;
- competitievere logistiek (cf. papierloos douanevervoer 5.2.1 en in beeld brengen van goederenstromen 5.2.3);
- uitbouw van de handel in mobiliteitsgegevens: kwaliteit van de gegevens, bescherming van privacy, kenmerken van de gegevens, mededingingsrecht (cf. versterken van de digitale economie en de telecommunicatiemarkten 4.2.1 en toezien op de naleving van het consumentenrecht en beschermen van de consument 4.2.2).

Door samenwerking en afstemming rond ITS kunnen de Benelux-landen schaalvoordelen behalen (bijvoorbeeld een gemeenschappelijk certificeringsorgaan of een permanent testcentrum) en hun internationale positie versterken (met name in de deelneming aan de programma's H2020). Op regelgevend vlak kunnen deze samenwerking en afstemming de nodige randvoorwaarden creëren voor een snelle ontwikkeling van de ITS-oplossingen in de Benelux; met name coöperatieve systemen (en automatisch rijden) en de verwerking van mobiliteitsgegevens. Een en ander zal de interne markt verder versterken. De mogelijkheden voor een gezamenlijk project worden onderzocht.

Binnen het project Urbiscoop (zie project 5.3.3) wordt specifieke aandacht besteed aan ITS in relatie tot stedelijke mobiliteit.

5.1.2. Samenwerking inspectiediensten wegvervoer

In 2014 ondertekenden de Benelux-landen het Verdrag 'wegvervoerinspectie'. Op Europees niveau bestaat een uitgebreide regelgeving met betrekking tot wegvervoer. Het toezicht op de naleving van die regelgeving en de handhaving ervan blijven echter nationale aangelegenheden. Dit leidt tot versnippering, wat negatief is voor de sector. Doel is om d.m.v. een concreet actieplan, gebaseerd op bovengenoemd Verdrag, tot verdergaande intra-Benelux-uniformering en onderlinge samenwerking te komen.

Werkgroep Inspectiediensten (VE-TER-Inspectiediensten)

5.1.3. Afstemming rond Belgische plannen wegbeprijzing

België heeft het voornemen om vanaf 2016 een wegbeprijzingssysteem in te voeren. Afstemming met de andere Benelux-landen is noodzakelijk teneinde mobiliteitsproblemen, met name in de grensstreken, te voorkomen en de toegangsmodaliteiten tot het Belgische systeem voor gebruikers uit de andere landen te optimaliseren.

Werkgroep Wegbeprijzing (VE-TER-Wb)

5.1.4. Bevestigen van de Europese Commissie interpretatie over grensoverschrijdend vervoer met langere en zwaardere vrachtwagens (LZV)

Tijdens de EU-transportraad van 5 juni 2014 heeft de Europese Commissie d.m.v. een schriftelijke verklaring haar interpretatie van Richtlijn 96/53/EG met betrekking tot grensoverschrijdend vervoer met langere vrachtwagens zoals weergegeven in een brief van juni 2012 aan de voorzitter van de Transportcommissie van het Europees Parlement herbevestigd. Deze interpretatie houdt in dat dit soort grensoverschrijdend vervoer toegestaan is indien het beperkt blijft tussen twee lidstaten (die ermee instemmen) waar de aanwezige infrastructuur en veiligheidsvoorzieningen dit mogelijk maken.

Nagegaan zal worden of het bovenstaande in een Benelux-regeling vastgelegd kan worden om aldus alle juridische twijfel ter zake weg te nemen.

Werkgroep Maten en gewichten (VE/TER/Maten en gewichten)

5.1.5 Afstemmen in tripartiete Maasoverleg

De Maas, onderdeel van het Europese TEN-T kernnetwerk, en de daarop aansluitende vaarwegen in de regio Luik, Maastricht, Hasselt zijn druk bevaren. Vlaanderen, Wallonië en Nederland zitten samen in het zogenaamde tripartiete Maasoverleg om elkaar te informeren over beleid en maatregelen met betrekking tot het scheepvaartbeheer en om hierover zoveel mogelijk tot afstemming te komen. Het gaat daarbij onder meer over debietbeheer op de vaarwegen, afstemming bij grote werken en de implementatie van de River Information Services.

Werkgroep Tripartiete Maasoverleg (Maas-Trip)

5.1.6 Overleggen over maritieme aangelegenheden

De maritieme sectoren en de talrijke aanverwante sectoren zijn erg belangrijk in de drie landen. Echter, ondanks hun belang en huidig en toekomstig potentieel in het kader van de economische ontwikkeling, met name op het gebied van logistiek, is er weinig wisselwerking en complementariteit tussen deze sectoren. De Benelux wil graag de wederzijdse kennis van de drie landen verdiepen, als platform voor wisselwerking en analyse fungeren en nieuwe initiatieven starten via een studiedag over de maritieme sector en zijn diverse facetten en gezamenlijk potentieel.

5.2. Optimaliseren samenwerking logistiek

STRATEGISCH OVERLEG

Sinds 2012 is de samenwerking tussen de douanediensten van de drie landen sterk geïntensiveerd. Deze samenwerking wordt aangestuurd door het Strategisch Overleg Douane dat is samengesteld uit de directeuren/administrateur-generaal Douane en Accijnzen. Er wordt met regelmaat overlegd en eventueel afgestemd tussen de drie Benelux-landen over de actuele EU-onderwerpen met betrekking tot douane.

Strategisch Overleg Douane

5.2.1. Papierloos douanevervoer

In het Benelux-pilootproject 'Papierloos Douanevervoer' worden mogelijkheden uitgetest om grensoverschrijdend douanevervoer papierloos te laten verlopen, zowel via water als via de weg. Voor het vervoer over de weg werden een aantal bedrijven geselecteerd voor het pilootproject. In overleg tussen deze bedrijven en de betrokken douaneadministraties zal worden onderzocht op welke wijze moderne informatie- en communicatietechnologieën kunnen worden ingezet om de logistieke processen bij vertrek en aankomst van de regeling douanevervoer te faciliteren.

Bij het project binnenvaart wordt een groot aantal papieren documenten vervangen door één document aan de hand waarvan de zendingen aan boord van het binnenvaartschip geïdentificeerd kunnen worden.

Werkgroep Papierloos Douanevervoer

5.2.2. Ontwikkelen Benelux logistieke agenda

Een Benelux logistieke agenda kan een voorloper zijn van een EU logistieke agenda (zie opeenvolgende Nederlandse en Luxemburgse EU-voorzitterschappen waar dit onderwerp aan de orde gesteld kan worden). De logistieke agenda besteedt naast transport ook aandacht aan zaken als ketenregie, servicelogistiek, douane, enz.

Bekeken kan worden of economische opgaven in relatie kunnen worden gebracht met andere maatschappelijke opgaven, zoals bereikbaarheid, duurzaamheid, stedelijke distributie en corridorbenadering, of eventueel samen opgetrokken kan worden naar derde landen (exportmissies) en of samengewerkt kan worden rond onderwijs en op het gebied van onderzoek.

Directiecomité Verkeer en Vervoer

5.2.3. In beeld brengen goederenstromen

Enorme goederenstromen passeren jaarlijks de Benelux, langs onze havens, waterwegen, snelwegen en ook door het luchtruim. De precieze bewegingen aan en over de grens zijn echter nog niet helder. De Benelux zal dit in 2015 in kaart brengen in de vorm van een studie naar internationale goederenstromen. Dit is van groot belang om ook beleidsmatig in te zetten op de thema's die de meeste meerwaarde kunnen creëren.

5.2.4. Verminderen regeldruk

De op 2 en 3 oktober 2014 gehouden Benelux-conferentie Logistiek besteedde nadrukkelijk aandacht aan het onderwerp 'vermindering regeldruk'.

Samen met Noordrijn-Westfalen wordt verkend op welke terreinen logistieke regels verbeterd kunnen worden dan wel regeldruk verminderd kan worden. Met name wordt gekeken naar mogelijkheden tot samenwerking op het gebied van vervoersdocumentatie en digitalisering, alsook het creëren van een juridisch kader dat uitgaat van de verschijningsvorm van de vervoerde lading.

5.2.5. Implementeren Internationaal arbeidsverdrag zeevarenden

Doel van het overleg is om de interne markt te versterken door afstemming over de implementatie van het in 2006 binnen de International Labour Organisation afgesloten arbeidsverdrag voor zeevarenden. Het gaat daarbij met name om de gezamenlijke detectie van mogelijke problemen en het voorkomen van verstoringen van de marktcondities.

Werkgroep Verkeer-Maritieme zaken (VE-AM-ILO)

5.3. Bevorderen van duurzame mobiliteit

5.3.1 Bevorderen van elektrische en alternatieve mobiliteit

Het bevorderen van duurzame mobiliteit op basis van elektriciteit, waterstof en CNG/LNG staat hoog op de beleidsagenda van de Benelux-landen.

De Europese Unie wenst de ontwikkeling van duurzame infrastructuur voor verkeer en vervoer te ondersteunen aan de hand van de nieuwe Richtlijn 2014/94/EU betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen, die de ontwikkeling van nationale actieplannen veronderstelt. Benelux-coördinatie omtrent deze actieplannen verhoogt het rendement en de efficiëntie ervan en kan leiden tot schaalvoordelen. Ook wordt gekeken naar een nadere samenwerking, mogelijk aan de hand van een politiek akkoord, omtrent netwerkplanning en infrastructuuruitrol, alsook omtrent signalisatie, veiligheid en interoperabiliteit.

Wergroep Alternatief vervoer - Elektrisch Vervoer (VE-TER-AV-EV)

5.3.2. Erkennen technische goedkeuringen

Momenteel dienen individuele goedkeuringen van elektrische voertuigen in elk land afzonderlijk plaats te vinden. Door binnen de Benelux te komen tot een wederzijdse erkenning van elkaars homologaties kunnen belangrijke kosten en tijd worden bespaard voor de sector. Het Benelux-overleg ter zake dient uit te monden in een Benelux-beschikking.

Wergroep Alternatief vervoer - homologaties (VE-TER-AV-EV-homologatie)

5.3.3. Verbeteren van duurzame mobiliteit in steden

Vele steden ondervinden problemen met het intensieve stedelijke verkeer, dat zowel door het personenverkeer als door het stedelijke vrachtverkeer wordt veroorzaakt. De huidige omvang van dit verkeer heeft negatieve gevolgen voor de verkeersstromen, de luchtkwaliteit, de verkeersveiligheid, veroorzaakt daarnaast geluidsoverlast en heeft negatieve gevolgen voor het klimaat en de stedelijke infrastructuur. Doel van dit project is een betere beheersing en verbetering van de duurzame mobiliteit in betreffende steden, alsmede voor steden in NRW (Noordrijn-Westfalen) door middel van kennisuitwisseling, beleidsharmonisatie en -afstemming op het vlak van stedelijke logistiek en ITS (Intelligente Transportsystemen). Via deze systemen in transportinfrastructuur en voertuigen wordt het verkeer meer voorspelbaar, veiliger, efficiënter, maar ook betrouwbaarder en milieuvriendelijker. Deze informatie kan gebruikt worden voor o.m. elektronische weginformatieborden of GPS-systemen. Meer specifiek wordt toegewerkt naar het op een gestructureerde wijze uitwisselen van verkeersdata, inclusief die van het openbaar vervoer. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de specifieke problemen van stedelijk vrachtvervoer.

Andere onderwerpen die mogelijk in 2015 aan de orde komen zijn het stedelijk parkeerbeleid en de duurzame stedelijke mobiliteitsplannen.

Werkgroep Urbiscoop - Urban Mobility

VI. VEILIGHEID EN PERSONENVERKEER

ALGEMENE INLEIDING

Het actieplan Senningen 2013-2016 vormt de basis voor de structurele samenwerking tussen onze drie landen op het gebied van binnenlandse veiligheid. Hoofddoel van het actieplan is de verbetering van de veiligheid van de burgers. Het plan bevat zestien prioritaire doelstellingen die de grensoverschrijdende samenwerking versterken tussen enerzijds de politieke autoriteiten in de Benelux en anderzijds de overheden die bevoegd zijn voor crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Dankzij het Benelux-verdrag inzake grensoverschrijdend politieel optreden van 8 juni 2004 en de praktische uitvoering ervan is de afgelopen jaren aanzienlijke vooruitgang geboekt en zijn gaandeweg samenwerkingsverbanden gesmeed tussen de politiekorpsen van onze drie landen. De vele uitdagingen op het gebied van veiligheid vragen evenwel voortdurend nieuwe initiatieven en maken een herziening van het bestaande instrumentarium noodzakelijk. In dat licht zal de focus in 2015 liggen op de grensoverschrijdende informatie-uitwisseling, het intensiveren van het gemeenschappelijk gebruik van Benelux-verbindingsofficieren en het optimaal benutten van de mogelijkheden tot operationele samenwerking en bijstand in vooral grensgebieden.

Bescherming tegen diverse vormen van criminaliteit vereist ook een gezamenlijke grensoverschrijdende strategie op het gebied van justitiële samenwerking. In 2015 zal bijzondere aandacht gaan naar de strijd tegen mensenhandel en faillissementsfraude. De mogelijkheden naast de klassieke politieke en justitiële aanpak van criminaliteit worden onderzocht door uitwisseling van ervaringen en good practices op het gebied van de bestuurlijke aanpak van criminaliteit.

De drie landen zetten zich binnen het kader van het actieplan Senningen in voor een adequate reactie op mogelijke crisissen en natuurrampen. In dat verband zullen de trajecten van gemeenschappelijke identificatie, analyse en beoordeling van grensoverschrijdende risico's worden vervolgd alvorens gemeenschappelijke mechanismen voor de beheersing van deze risico's tot stand worden gebracht. De voorbereiding op grensoverschrijdende massale evacuatie en opvang van de bevolking bij grote calamiteiten worden belangrijke aandachtspunten.

Tot slot wordt het Benelux-beleid op het gebied van visa en terug- en overname voortgezet.

DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

STRATEGISCH OVERLEG SENNINGEN

De samenwerking met betrekking tot de JBZ-zaken (Justitie en Binnenlandse Zaken) speelt zich voornamelijk af in het Senningen-overleg. Dat overleg omvat de volgende samenwerkingsgebieden: versterken van de politieke samenwerking, justitiële samenwerking en crisisbeheersing.

De Centrale overleggroep Senningen is belast met de uitvoering van het actieplan Senningen, ondertekend door de bevoegde ministers van de drie landen.

Centrale overleggroep Senningen (SENN-CENTR)

6.1. Politieke samenwerking

STRATEGISCH OVERLEG POLITIE

Het Benelux Strategisch overleg Politie stuurt de politieke samenwerking in de Benelux aan, verzekert de monitoring van de projecten en bevordert de uitvoering van het Benelux-politieverdrag van 2004.

Benelux Strategisch overleg Politie (SENN-POL/STRAT)

6.1.1. Optimaliseren van het Benelux-politieverdrag van 2004

Het Benelux-politieverdrag is uitgebreid geëvalueerd in de drie landen. Aan de hand van deze evaluatie kon een aantal toepassingen alvast worden geoptimaliseerd vanuit operationeel oogpunt. De drie partnerlanden onderzoeken verder of aanpassingen van het Verdrag nodig zijn om de politieke samenwerking te versterken, met name voor wat de grensoverschrijdende bevoegdheden van politieambtenaren betreft.

In 2015 zullen de zgn. 'landen- en burenoverleggen' worden gerevitaliseerd om de grensoverschrijdende operationele samenwerking te intensifiëren.

Werkgroep Verdrag politieel samenwerkings (SENN-Verdrag POL)

Werkgroep Benelux-landenoverleg Politie (SENN-POL/LAND)

6.1.2. Uitwisselen van informatie tussen de Benelux-politiediensten

De Benelux-infobrochure 'Autonome politieke informatie-uitwisseling' wordt geactualiseerd. Er wordt een business case opgeleverd om de haalbaarheid te onderzoeken van het ontwikkelen en implementeren van een mobiele applicatie (App) die duidelijk maakt onder welke voorwaarden welke informatie tussen de landen kan worden uitgewisseld.

De mogelijkheden voor grensoverschrijdende uitwisseling van informatie ten behoeve van de bestuurlijke aanpak van criminaliteit worden onderzocht.

Het uitvoeringskader voor de uitwisseling van blacklists voor ANPR-systemen wordt geëvalueerd met het oog op een eventuele verlenging na 31 januari 2015.

Ten slotte zullen de werkzaamheden met betrekking tot de wederzijdse toegang tot bepaalde politieke informatie worden voortgezet, rekening houdend met de wettelijke mogelijkheden².

Werkgroep Informatie-uitwisseling in de grensstreek (SENN-POL/INFO)

6.1.3. Samen oefenen en van elkaar leren, een noodzaak

De Benelux wil, op basis van gebleken operationele behoefte, gemeenschappelijke opleidingen en oefeningen verder stimuleren, want zodoende wordt kennis vergaard en gebundeld en kunnen de politiediensten beter functioneren in grensoverschrijdende samenwerking. In 2015 zullen diverse praktijkgerichte opleidingsmodules worden georganiseerd.

Bovendien komt er een evaluatie van de Benelux-oefening Productafpersing van eind 2014.

Werkgroep Gemeenschappelijke Benelux-opleidingen (SENN-POL/FORM)

Werkgroep Gijzelingen - Ontvoeringen - Productafpersing (SENN-POL/PRODUCTAFPERSING)

² Met uitzondering van Luxemburg, dat als waarnemer aan de activiteiten van de groep deelneemt.

6.1.4. Verlenen van bijstand

Er wordt een beleidskader opgesteld voor het aanvragen van bijstand. Dit kader beschrijft de criteria en/of voorwaarden waaronder bijstand kan worden aangevraagd en verleend.

Er wordt per land een overzicht opgesteld van materialen die in aanmerking komen voor uitleen aan een van de andere landen. Dit overzicht bevat de benodigde (technische) specificaties.

Ter ondersteuning van nationale plannen zal een kalender worden opgesteld van jaarlijks terugkerende activiteiten waarvoor bijstand wordt gevraagd.

In het kader van grootschalig politieoptreden zal onderzocht worden of gemeenschappelijke trainingen en opleidingen noodzakelijk zijn in samenhang met paragraaf 6.1.3. De lijst met reeds opgeleide politieambtenaren zal worden geactualiseerd.

Werkgroep Bijstand (SENN-POL/ASSIST)

6.1.5. Ontwikkelen van het Benelux-netwerk van verbindingsofficieren

In 2015 willen onze landen het Benelux-netwerk van verbindingsofficieren verder tot stand brengen: jaarlijkse evaluatie van het netwerk, permanent overleg over de verdeling van de accreditaties en punctueel gezamenlijke opleidingen organiseren in functie van de behoeften.

Werkgroep Verbindingsofficieren (SENN-POL/LO)

6.1.6. Bestrijden van mobiel banditisme en voorkomen van metaaldiefstal

Metaaldiefstal ontwricht niet alleen het spoorwegverkeer en het elektriciteitsnetwerk maar brengt ook financiële en economische schade toe aan particulieren en bedrijven. Vaak zijn deze diefstallen het werk van rondtrekkende dadergroepen.

De Benelux-landen voeren een plan van aanpak uit dat in 2014 werd opgesteld, rekening houdend met bestaande Europese initiatieven, zoals Railpol en het EMPACT MOCG project (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats). Dit plan beoogt onder meer een verbetering van de informatie-uitwisseling tussen de drie landen met betrekking tot metaaldiefstal en het opzetten van gemeenschappelijke acties. De samenwerking tussen de Benelux-lidstaten en Frankrijk wordt in dit kader verder uitgebouwd. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan een grensoverschrijdende aanpak van heling.

Werkgroep Metaaldiefstal (SENN-POL/MET)

6.1.7. Voorkomen en bestrijden van gewelddadig radicalisme en terrorisme

Het voorkomen en bestrijden van gewelddadig radicalisme en terrorisme is een belangrijke prioriteit van overheidsbeleid. Zij krijgt haar uitwerking op zowel lokaal, nationaal en internationaal niveau waarbij samenhang in de aanpak cruciaal is.

Tal van overheidsdiensten zijn daarin betrokken. Politiediensten leveren daaraan een belangrijke bijdrage. De politiediensten van België, Nederland en Luxemburg verkennen de mogelijkheden tot intensivering van die samenwerking binnen het Benelux-kader voor zover zij aanvullend is op de samenwerking die al op Europees niveau, dan wel bilateraal plaatsvindt.

6.2. Justitiële samenwerking

6.2.1. Nemen van maatregelen tegen mensenhandel

Voorstellen tot multidisciplinaire samenwerking inzake mensenhandel worden verder uitgewerkt met een centrale plaats voor de slachtoffers van mensenhandel.

Zo wordt een handleiding voor een grensoverschrijdend Benelux-verwijzingsmechanisme voor slachtoffers van mensenhandel gemaakt. Een verwijzingsmechanisme is een wegwijzer of raamwerk waarin is aangegeven hoe de verschillende partners van zowel de zijde van de overheid als van de kant van maatschappelijke organisaties handelen om slachtoffers van mensenhandel te identificeren, te ondersteunen en indien nodig op te vangen.

Wergroep Mensenhandel (SENN-JUST/HUMAIN)

6.2.2. Verkennen van de mogelijkheden van de Benelux penitentiaire samenwerking

Daar waar de drie lidstaten meerwaarde zien in aanvullende samenwerking of kennisuitwisseling in Benelux-verband, naast die binnen Europris, zullen zij daartoe op operationeel niveau nieuwe mogelijkheden verkennen.

Wergroep Penitentiaire samenwerking (SENN-JUST/PRISON)

6.2.3. Bestrijden van grensoverschrijdende faillissementsfraude voorafgaandelijk aan de juridische vereffening

Fraude bij faillissementen is een vorm van criminaliteit die niet alleen schade berokkent aan de betrokken schuldeisers en de samenleving, maar het is ook een vorm van criminaliteit die het economische stelsel doet wankelen. Schuldeisers kunnen op hun beurt failliet gaan omdat ze door de fraudeur niet zijn betaald voor de geleverde goederen en/of diensten.

In 2015 bezien de lidstaten in hoeverre er een gemeenschappelijke aanpak kan worden opgezet waarmee grensoverschrijdende faillissementsfraude voorafgaande aan een juridische vereffening opgespoord en aangepakt kan worden. Vroegtijdige opsporing van grensoverschrijdende faillissementsfraude kan heel wat administratieve lasten en economische schade voorkomen.

Werkgroep Faillissementen (SENN-JUST/FAILL)

6.2.4. Opsporen van aanwijzingen van wedstrijdvervalsing binnen de sport ('match-fixing')

Het eerlijke verloop van sportevenementen is een belangrijke voorwaarde want door wedstrijdvervalsing ('match-fixing') komt de integriteit van de sport in het algemeen ter discussie. De ministeries van Justitie bezien of initiatieven op het vlak van preventie, detectie en handhaving van match-fixing in de Benelux voorbereid kunnen worden.

Werkgroep Match-fixing (SENN-JUST/MATCH)

6.3. Bestuurlijke aanpak van de criminaliteit en samenwerking op het gebied van cyberveiligheid en -criminaliteit

6.3.1. Betrekken van lokale overheden bij de aanpak van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit

De bestuurlijke aanpak van de grensoverschrijdende criminaliteit betekent een betrokkenheid van lokale overheden. Hun rol werd toegelicht tijdens het colloquium van 28 november 2014 dat de bestaande projecten in kaart bracht, waarbij ook ingegaan werd op de behaalde resultaten, en de nieuwe projecten die op het niveau van de Benelux kunnen worden opgepakt. Een Benelux-platform wordt vervolgens ingericht waar alle initiatieven op het vlak van bestuurlijke aanpak worden gecentraliseerd.

Werkgroep Bestuurlijke aanpak (SENN-JUST/BA)

6.3.2. Strijden tegen cybercriminaliteit en samenwerken op het gebied van cyberveiligheid

De mogelijkheden worden verkend om grensoverschrijdend samen te werken tussen de overheden op het vlak van cyberveiligheid. Hierbij kan overwogen worden om te starten met een studiedag voor het uitwisselen van best practices.

De in 2014 opgestarte beleidsmatige en praktische samenwerking tussen de nationale Computer Emergency Response Teams wordt in 2015 actief voortgezet, waarbij zowel operationele als publiek-private samenwerkings- als crisismanagementonderwerpen geïdentificeerd worden.

6.4. Crisisbeheersing en rampenbestrijding

STRATEGISCH OVERLEG

De Stuurgroep Crisisbeheersing is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Memorandum van Overeenstemming inzake de samenwerking op het terrein van de beheersing van crisissen met mogelijke grensoverschrijdende gevolgen (inmiddels is dit een verdrag in de drie landen geworden), voor het beheer van nieuwe prioritaire thema's om beter te anticiperen en sneller te reageren in geval van rampen en ziet erop toe dat op Benelux-niveau rekening wordt gehouden met de werkzaamheden op EU-niveau.

Stuurgroep Crisisbeheersing (SENN-CRISE)

6.4.1. Uitwisselen van wederzijdse informatie tussen de crisiscentra

De wederzijdse uitwisseling van informatie tussen crisiscentra wordt georganiseerd ter uitvoering van het Memorandum van 2006. De huidige afspraken hierover bestaan al sinds 2006 en moeten worden geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Wergroep Wederzijdse informatie tussen de crisiscentra (SENN-CRISE/INFO)

6.4.2. Samenwerken in het kader van de thematiek van de grootschalige evacuatie

Aan de hand van de presentaties van de landen met betrekking tot dit onderwerp wordt afgestemd of er een Benelux-plan van aanpak gaat komen of dat de uitwerking beter kan geschieden door de betrokken grensregio's.

Wergroep Problematiek van de evacuatie (SENN-CRISE/EVAC)

6.4.3. Samenwerken tussen hulpdiensten

Er wordt een werkgroep 'Hulpverleningsdiensten' opgestart. Deze zal de mogelijkheid nagaan om een project 'grensoverschrijdende samenwerking van brandweerdiensten' concrete invulling te geven en zal nader ingaan op de resultaten van het symposium van 15 oktober 2014 'Seminar grensoverschrijdende crisisbeheersing Nederland-België. Veiligheid vervaagt grenzen'.

Ook zal bekeken worden of een link kan worden gelegd naar de problematiek van de evacuaties en het 'EU-alert'-mechanisme en dit zal eveneens worden besproken. Er zal ook rekening gehouden moeten worden met bestaande initiatieven in andere fora, zoals de Euregio's.

6.4.4. Bevorderen van de samenwerking op het vlak van risico-analyse en -identificatie

Het meerjarenplan, zoals vastgelegd in 2014, wordt uitgevoerd door de werkgroep SENN-RISK. De resultaten van een bevraging van de verantwoordelijke partners om een beter inzicht te krijgen in de grensoverschrijdende risico's worden verwerkt tot een totaaloverzicht van mogelijke grensoverschrijdende risico's en de effecten ervan.

Met het concreet realiseren van een risico-identificatie voor de Benelux (in samenwerking met NRW) wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de invulling van het Europese besluit Nr. 1313/2013/EU van 17 december 2013 betreffende een Uniemechanisme voor civiele bescherming. Dit EU-besluit draagt de lidstaten op om uiterlijk eind 2015 inzicht te geven in de grensoverschrijdende regio's.

Werkgroep Risico-analyse en -identificatie (SENN-CRISE/RISK)

6.4.5. Informatie aan de bevolking in noodsituaties

Na de Benelux technische afspraak betreffende de informatie aan de bevolking in noodsituaties van 7 mei 2007, werd een netwerk van communicatieadviseurs opgezet dat zowel in dagelijkse als in spoedeisende situaties kan optreden. Deze samenwerking zal voortgezet worden in 2015. Er zal overleg tussen de communicatieadviseurs georganiseerd worden, het gebruik van sociale media zal verder uitgediept worden, 'lessons learned' over rampen en crisissen zullen worden besproken en uitwisselingen over nationale voorlichtingscampagnes met mogelijke grensoverschrijdende gevolgen zullen voortgezet worden.

6.4.6. Toenadering Euregionale samenwerkingsverbanden

Er zal in 2015 meer toenadering worden gezocht met de euregionale samenwerkingsverbanden om op die manier er voor te zorgen dat de werkzaamheden goed op elkaar worden afgestemd. Een tweede punt hierbij is dat men onderling op de hoogte wordt gehouden van nieuwe werkzaamheden.

6.5. Personenverkeer

6.5.1. Onderhandelen en sluiten van Benelux-overeenkomsten inzake terug- en overname en visumvrijstelling

De kernactiviteit is de coördinatie van de Benelux-onderhandelingen met derde landen op het gebied van terug- en overnameovereenkomsten en visumvrijstellingsovereenkomsten voor houders van diplomatieke en dienstpaspoorten.

In 2015 wordt ernaar gestreefd nieuwe overeenkomsten te sluiten en onderhandelingen op te starten aan de hand van de vastgelegde lijst van prioritaire landen.

Werkgroep Readmissie (P-READ)

Werkgroep Visa (P-VISA)

6.5.2. Samenwerken op stedelijk niveau inzake de effecten van migratiestromen

Het actieplan 2014-2016 over de beheersing van de intra-Europese mobiliteit in de steden van de Benelux die kadert in het Urbiscoop-project wordt uitgevoerd. Ook worden de mogelijkheden voor EU-financiering nader onderzocht teneinde de verschillende acties in de steden zo goed mogelijk te ondersteunen.

De focus ligt tevens op de operationele samenwerking op het gebied van bestuurlijke aanpak.

Werkgroep Urbiscoop-Migratie (URBI-MIG)

VII. FRAUDEPREVENTIE

ALGEMENE INLEIDING

Fraude mag dan een algemeen en abstract begrip lijken, toch raakt het fenomeen de individuele burger en ondernemer. Bonafide ondernemers kunnen bijvoorbeeld uit de markt gedrukt worden omdat andere ondernemers de door hen verschuldigde btw niet afdragen en daardoor hun producten goedkoper kunnen aanbieden. Op een eerder menselijk niveau kan een dergelijk prijsverschil ook ontstaan, omdat werknemers worden onderbetaald, uitgebuit of hun sociale premies niet worden betaald, waardoor ze niet over een sociale zekerheid beschikken. Andersom zijn er ook personen die juist een beroep doen op een btw-teruggaaf, uitkeringen of premies waar ze geen recht op hebben, op basis van gefingeerde gegevens. Afgezien van de ongewenste gevolgen die dit heeft voor de gedupeerde werknemers en ondernemers, betekent dit ook dat de druk op het staatsbudget toeneemt en de regeringen zich voor een keuze geplaatst kunnen zien om de belastingen te verhogen of juist de premies en uitkeringen te verlagen om dit gat op te vullen. De gevolgen zijn in dat geval voor iedereen merkbaar.

Een gezamenlijke Benelux-aanpak is essentieel omdat fraudeurs vaak gebruik maken van de grenzen om zich te verschuilen voor inspecteurs of controleurs. Deze laatste hebben immers niet systematisch inzicht in de fiscale en sociale status van de belastingplichtige in het andere land. Gelet op de sterk verweven (economische) markt is het vaak ook niet moeilijk om een onderneming net over de grens op te starten en bij de uitvoering van de activiteiten de verschillende wet- en regelgevingen uit te spelen.

De fiscale samenwerking en strijd tegen de fraude vormt reeds jarenlang een gevestigde waarde in de Benelux. De landen hebben ook hun wens te kennen gegeven deze taak te verbreden door de bevoegde ministers op 13 februari 2014 een gemeenschappelijke Benelux-verklaring op het gebied van de strijd tegen sociale dumping en op 24 juni 2014 een Benelux-aanbeveling om acquisitiefraude aan te pakken te laten ondertekenen.

De Benelux-partners zullen de focus leggen op het preventief opsporen en aanpakken van fraude, met name door het analyseren en uitwisselen van de beschikbare data en het wapenen van de systemen tegen misbruik. Er dient immers op te worden toegezien dat enerzijds iedereen toegang kan krijgen tot de sociale zekerheid en het vrije verkeer en anderzijds de werknemers en marktdeelnemers actief deel uit kunnen maken van een eerlijke, transparante en ondernemersvriendelijke maatschappij.

DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

7.1. Fiscale samenwerking en strijd tegen de fraude

STRATEGISCH OVERLEG

Het Benelux Strategisch Overleg Fiscale Samenwerking en strijd tegen de fraude beheert, mandateert en verzekert de monitoring van de specifieke activiteiten van de Benelux Unie op het betreffende terrein.

Strategisch overleg Fiscale Samenwerking en strijd tegen de fraude (FISC-STRAT)

7.1.1. Opsporen van btw-carrouselfraude

De Benelux-landen hebben de Social Network Analysis ontwikkeld en getest. Dit is een geautomatiseerd analysesysteem dat in een vroeg stadium zogenaamde btw-carrouselfraude aan het licht brengt, waarbij een onderneming wel btw opstrijkt, maar deze niet rechtmatig afdraagt. Op het vlak van de uitvoering van de Social Network Analysis, neemt de Benelux het voortouw op een breder Europees niveau.

Door het uitwisselen van nieuwe trends op het gebied van btw-fraude vermijden de partners bovendien dat fraudeurs uitwijken naar een van de buurlanden.

Werkgroep Missing Trader Intracommunity Fraud Benelux (FISC-MTIC)

7.1.2. Misbruik van rechtspersonen voor fiscale doeleinden

De Benelux-landen bepalen de regels voor het gebruik van het formulier Benelux24 (formulier voor informatie-uitwisseling), dat controleurs een indicatie van het fiscale profiel van een ondernemer, een rechtspersoon of natuurlijke persoon geeft. Ze breiden het gebruik uit naar belastingplichtigen die voor de eerste keer een btw-teruggaafverzoek doen in het buitenland en zijn van plan het formulier in een juridisch instrument te verankeren. Een gericht plan van aanpak gaat constructies, met als oogmerk het vermijden van afdrachten aan de staatskas, gezamenlijk tegen.

Werkgroep Misbruik van rechtspersonen (FISC-FDF)

7.1.3. Koppelen van de btw-teruggaafprocedure aan de schuldendatabank

België en Nederland hebben een procedure ontwikkeld om openstaande schulden in de lidstaat van vestiging te verrekenen met een btw-teruggaafverzoek in een andere lidstaat. Deze verder te automatiseren procedure zal worden uitgebreid naar Luxemburg alvorens uit te spreiden naar andere Europese landen. Deze koppeling zorgt er ook voor dat de schulden in de staatskas terecht komen. Daarnaast pakken de Benelux-landen hun voortrekkersrol op door het invoeren van enkele praktische instrumenten om fraude in de btw-teruggaafprocedure sneller te detecteren en aan te pakken.

Werkgroep Vat Refund Procedure (FISC-VRP)

7.1.4. Implementeren van een ondernemersvriendelijke Mini One Stop Shop

Op 1 januari 2015 treedt de Mini One Stop Shop (MOSS) in werking. De MOSS biedt ondernemingen die telecommunicatiediensten, radio- en televisieomroepdiensten, elektronische of langs elektronische weg verrichte diensten verstrekken in andere lidstaten, de mogelijkheid om zich voor de btw-aangifte in één lidstaat te registreren. Samen met de ondernemers die de MOSS zullen gebruiken, evalueert de Benelux de compatibiliteit en de werking om kinderziektes uit het systeem te kunnen halen. Dit systeem zal leiden tot een vermindering van de administratieve lasten en een vereenvoudiging voor de ondernemers.

Werkgroep Mini One Stop Shop (FISC-MOSS)

7.1.5. Aanpakken van onregelmatigheden bij de handel in elitepaarden

De betrokken diensten brengen de regelingen in het kader van de registratie en de wijziging van de eigenaar van toppaarden via een juridisch instrument dichterbij elkaar om btw-carrouselfraude of witwastransacties te bestrijden.

Werkgroep Elitepaarden (FISC-CEP)

7.1.6. Uitbreiden van de fiscale administratieve samenwerking

De Benelux versterkt de samenwerking op het vlak van directe en indirecte belastingen. Dit wordt, naast het Europese kader, verder uitgewerkt in een herziening of uitbreiding van de bestaande akkoorden of door de onderhandeling van een nieuw akkoord.

Bijkomend stellen de landen oplossingen voor ten aanzien van het uitwisselen van informatie over grote sommen geld die door de douane worden aangetroffen bij grenscontroles.

Werkgroep Administratieve samenwerking (FISC-ADM)

7.1.7. Optimaliseren van het gebruik van data om fraudeurs op te sporen

De lidstaten inspireren zich wederzijds op elkaars systemen voor datamanagement, zodat informatie over belastingplichtigen beter beheerd zal worden. Procedures voor het delen van intelligence maken het opsporen van fraudeurs gemakkelijker, net als het grensoverschrijdend innen van heffingen. Tegelijkertijd leiden datagegevens tot profielen, die personen in beeld brengen die door de overheid geld laten uitbetalen waar ze geen recht op hebben op basis van gefingeerde of foute gegevens.

Werkgroep Intelligence (FISC-INTEL)

7.1.8. Voorkomen van inbreuken op de accijnsprocedures

Het EMCS (Excise Movement and Control System) volgt het vervoer van accijnsgoederen. Controleurs zullen niet-correcte betalingen van accijnstarieven eerder detecteren door een verbeterde profilering en monitoring binnen dit systeem. Het introduceren van een formulier binnen EMCS, ook op Europees niveau, zorgt ervoor dat opgevolgd kan worden dat verschuldigde betalingen daadwerkelijk ingevorderd worden. De Benelux-partners ontwikkelen ook maatregelen om fraude met internetverkopen tegen te gaan.

Werkgroep Accijnzen (FISC-ACC)

7.2. Sociale reglementering en strijd tegen de fraude

STRATEGISCH OVERLEG

Het Benelux Strategisch Overleg Sociale reglementering en strijd tegen de fraude bepaalt de prioriteiten van de gezamenlijke actie, heeft de leiding en houdt toezicht op de werkzaamheden door het geven van de noodzakelijke impulsen en waakt over de uitvoering van de gemeenschappelijke Verklaring van de Sociale Top van de Benelux van 13 februari 2014.

Strategisch overleg Sociale reglementering en strijd tegen de fraude (SOC-STRAT)

7.2.1. Opsporen van schijnconstructies en sociale dumping

Door het uitwisselen van data zullen situaties waarbij sprake is van onderbetaling, uitbuiting en ontduiking van sociale zekerheidspremies, het niet-naleven van de arbeidsvoorwaarden of juist het ten onrechte een beroep doen op toeslagen en uitkeringen, gedetecteerd en ontmoedigd worden.

Daartoe zullen de partners hun kennis- en expertise-uitwisseling in de volgende twee domeinen optimaliseren:

- de identiteitscontrole op de werkvloer teneinde de nationale systemen voor identiteitscontrole te verbeteren;
- en de A1-procedure in het kader van de detachering om deze bestendig te maken tegen fraude en misbruik, met name door het ontwikkelen van gemeenschappelijke posities binnen de Europese ad hoc Commissie, opgericht door de Administratieve Commissie.

Werkgroep Schijnconstructies/Sociale dumping (SOC-SSOF)

7.2.2. Optimaliseren van de opsporing van frauduleuze uitzendkantoren

Gelet op het belang van informatie-uitwisseling bij de opsporing van malafide uitzendkantoren zal een (lichte) structuur worden opgezet met behulp waarvan de partners van de drie landen elkaar formeel en stelselmatig kunnen contacteren. Voor de uitwisseling van concrete casussen zou een instrument (formulier) kunnen worden ontwikkeld. Ook zal de aandacht uitgaan naar het plan voor de omzetting en zelfs uitvoering in Benelux-verband van de Handhavingsrichtlijn van Richtlijn 96/71/EG betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten.

Werkgroep Frauduleuze Uitzendkantoren (SOC-AIFU)

7.2.3. Tegengaan van uitkeringsfraude

De preventieve aanpak zodat uitkeringen niet ten onrechte worden toegekend, dient voorrang te krijgen. Om dit te bewerkstelligen wordt gedacht aan het preventief consulteren – met inachtneming van de wettelijke voorschriften – van elkaars databanken. Om een rechthebbende te identificeren zal een beperkt aantal gegevens worden gedefinieerd, met de mogelijkheid op langere termijn om een gemeenschappelijk identificatienummer in Benelux-verband te ontwikkelen. De samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van grensoverschrijdende invordering zullen eveneens worden bestudeerd om de taak van de betrokken overheidsdiensten te vergemakkelijken.

Werkgroep Uitkeringsfraude (SOC-UFA)

7.3. Aanpakken van oplichting van bedrijven

7.3.1. Paal en perk stellen aan oplichting van bedrijven en het nader ontwikkelen van het Benelux-coördinatiepunt

In navolging van de ondertekende Benelux-aanbeveling M (2014) 4 zal het Secretariaat-Generaal zijn werk verder zetten voor de inrichting en uitbouw van een Benelux-coördinatiepunt tussen de nationale contactpunten. Ook zullen verdere gezamenlijke preventieve maatregelen, zoals de Maand van de Acquisitiefraude, besproken en onderzocht worden. Tot slot wordt een onderzoek opgestart, in samenwerking met andere actoren zoals Financial Intelligence Units (FIU's) en banken, naar de geldstromen die deze vorm van fraude ondersteunen.

Werkgroep Ondernemerschap (MS-CM)

B. BENELUX ALS KENNISCENTRUM EN PROEFTUIN VOOR EUROPA

Het Secretariaat-Generaal van de Benelux Unie initieert en ondersteunt de projecten binnen de zeven beleidsdomeinen van het Jaarplan. De wens en de wil om samen te werken tussen de Benelux-landen is groot. Het gaat van het oplossen van knelpunten in de grensstreken tot projecten met een Europese dimensie. De roeping van de Benelux is om een proeftuin te zijn voor Europa. Wat hier lukt, kan ook binnen Europa een antwoord zijn op concrete problemen van burgers en ondernemingen. Door de jarenlange actie op dit terrein heeft het Secretariaat-Generaal een grote expertise opgebouwd. Het is een kenniscentrum en stelt zijn expertise en netwerk dagelijks ter beschikking van de partners van de Benelux-samenwerking. Deze expertise betreft de kennis om overheden over de landsgrenzen te laten samenwerken zowel bestuurlijk, juridisch als operationeel. Deze kennis ontwikkelt zich steeds verder en is innoverend.

1. Een platform voor grensoverschrijdende samenwerking

De Benelux-landen gaven met de ondertekening van het vernieuwende Benelux-Verdrag Grensoverschrijdende en Interterritoriale Samenwerking op 20 februari 2014 een flinke impuls aan de verdere uitbouw van samenwerkingsverbanden over de landsgrenzen.

Met dit Verdrag vormen de Benelux-landen de kopgroep van Europese landen op het terrein van de grensoverschrijdende samenwerking. Het nieuwe Verdrag combineert alle voordelen van de oude Benelux-Overeenkomst Grensoverschrijdende Samenwerking uit 1986 en de EGTS-Verordening (Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking) uit 2006. Hiermee voorziet het in het meest vooruitstrevende kader voor samenwerking over de grens. Het is flexibel en biedt drie vormen van grensoverschrijdende samenwerking waaronder de BGTS (Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking) als opvolger van het GOL (Grensoverschrijdend Openbaar Lichaam). Deze samenwerkingsverbanden hebben geen voorafgaande goedkeuring nodig van de centrale overheid en hebben een grotere flexibiliteit bij het instellen van hun bestuursorganen. Evenals bij de EGTS is het recht van de maatschappelijke zetel van toepassing en kunnen centrale overheden deelnemen aan een samenwerkingsverband.

Samen met de ratificatie door de landen zal het Secretariaat-Generaal in 2015 verder uitvoering geven aan het Verdrag. Zo zal de in het Verdrag voorziene Verdragscommissie worden geïnstalleerd als platform voor de ontwikkeling van het juridische instrumentarium dat grensoverschrijdende samenwerking mogelijk maakt. De vier bestaande GOL's worden bijgestaan bij de omschakeling naar een BGTS of bij andere juridische aanpassingen. Tegelijkertijd wordt actief gezocht naar mogelijkheden tot het vormen van nieuwe grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden. Het Secretariaat-Generaal zal een informatiecampagne opzetten gericht op de lokale overheden om deze nieuwe samenwerkingsvormen kenbaar te maken.

Commissie en Directiecomité Grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking

2. Ontwikkeling van het Benelux-recht

Een juridische verankering van de Benelux-samenwerking of van de gemaakte afspraken laat toe er een duurzaam karakter aan te geven. Hierdoor zijn deze niet afhankelijk van bijvoorbeeld veranderingen in aanspreekpunten binnen de betrokken ministeries. Bovendien is een juridische verankering van de gemaakte afspraken onontbeerlijk, wil men bindende voorschriften vastleggen.

Het Benelux-Verdrag van 2008 heeft de ontwikkeling van het Benelux-recht een nieuwe impuls gegeven. Er wordt naar gestreefd om voor deze juridische verankering zo veel mogelijk gebruik te maken van de geëigende instrumenten die artikel 6 van het Benelux-Verdrag daartoe biedt (de zgn. beschikkingen, aanbevelingen en richtlijnen van het Benelux Comité van Ministers, alsook de Benelux-overeenkomsten). Het gebruik van deze instrumenten laat toe in te spelen op de behoeften, of men nu streeft naar voor eenieder verbindende voorschriften via een verdrag, naar regelingen tussen overheden of naar ministeriële beleidsaanwijzingen. Deze instrumenten worden bekendgemaakt in het Benelux-Publicatieblad. Het gebruik van die typische Benelux-instrumenten biedt nog een extra voordeel: de gemaakte afspraken kaderen duidelijk binnen de ontwikkeling van de Benelux Unie. Artikel 350 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie laat verder toe dat in het kader van de Benelux Unie wordt afgeweken van geldende EU-voorschriften voor zover de Benelux Unie verder is voortgeschreden dan de EU. Hiermee kan de Benelux Unie ten volle haar voorttrekkersrol binnen de EU waarmaken. Sinds de inwerkingtreding van het nieuwe Benelux-Verdrag in 2012 heeft het Comité van Ministers reeds meermaals gebruikgemaakt van de mogelijkheid om de politieke afspraken stevig juridisch te verankeren in zowel beschikkingen, overeenkomsten als aanbevelingen.

Het Secretariaat-Generaal waakt erover dat procesmatige handelingen door de instellingen of organen van de Benelux Unie tijdig plaatsvinden. Waar deze handelingen eerder de interne werking betreffen van de Benelux Unie, van haar instellingen en van in het kader van de Unie opgerichte organen, zijn zij weliswaar nodig opdat de gemaakte afspraken effectief uitgevoerd kunnen worden op operationeel niveau en in de praktijk tot resultaten kunnen leiden.

Werkgroep Comité van Juristen

3. Monitoring van samenwerking inzake EU-regelgeving

Zoals beslist door het Benelux Comité van Ministers, wordt in het kader van de Benelux de nodige aandacht geschonken aan relevante ontwikkelingen over EU-beleid en -regelgeving. Het is van belang een duidelijk beeld te hebben van deze ontwikkelingen, opdat de Benelux-samenwerking er rekening mee kan houden, erop kan voortbouwen of dat dit tot nieuwe initiatieven kan leiden.

De aandacht voor ontwikkelingen in EU-verband vertaalt zich in een uitwisseling van informatie of goede praktijken (bijvoorbeeld rond diergezondheid), in standpuntafstemming (bijvoorbeeld rond telecommunicatie) of in concrete samenwerking (bijvoorbeeld rond wegvervoerinspecties). Dat hangt in eerste instantie af van de concrete doelstellingen van de verschillende projecten en van de meerwaarde die de Benelux-samenwerking eventueel kan bieden ten opzichte van samenwerking in andere verbanden.

Het opvolgen van ontwikkelingen in EU-verband is in de eerste plaats gericht op de identificatie van ongewenste grenseffecten of knelpunten bij de concrete implementatie in de landen. Vervolgens kan werk gemaakt worden van het voorkomen of wegwerken van dergelijke hindernissen. Op die wijze kan ook concreet gestalte gegeven worden aan de voortrekkersrol van de Benelux Unie binnen de EU.

Wergroep Opmvolgingsgroep EU-regelgeving

4. Contactpunt tussen overheden

Steeds intensievere contacten over de grens maken duidelijk dat het verschil in bevoegdheden van bestuurslagen aan beide zijden van de grens vraagt om een multilevel aanpak met het oog op een goede grensoverschrijdende afstemming. De Benelux biedt al jaren het forum om te werken aan een verdere ontwikkeling van grensgebieden. Voorbeelden zijn: de ondersteuning van Grenspark de Zoom-Kalmthoutse Heide, het Drielandenpark, de zonering van het Cabergkanaal en de samenwerking op het gebied van de ruimtelijke planning. Hierbij komt een veelheid aan onderwerpen aan de orde waarbij bevoegdheden verdeeld zijn over de verschillende bestuurslagen.

Het Secretariaat-Generaal biedt de nodige kennis en ervaring aan binnen zijn beleidsdomeinen. Met name het inzicht in de complexe besluitvorming binnen de drie landen biedt partners met verschillende bestuurlijke en overheidsculturen hulp en ondersteuning om bij elkaar aan te sluiten. In de praktijk is onbekendheid met politieke en bestuursculturen aan de andere zijde van de grens immers vaak de grootste drempel voor samenwerking. Het Secretariaat-Generaal helpt de partners om snel en efficiënt hun gesprekspartners aan de andere zijde van de grens te ontmoeten. Dit vaste steunpunt biedt het voordeel dat de opgebouwde ervaring actief kan worden benut en dat dwarsverbanden tussen verschillende initiatieven kunnen worden gelegd.

Naast de kennis en ervaring beschikt het Secretariaat-Generaal over een uitgebreid netwerk van contactpunten met de overheden en publieke instellingen.

In 2010 startten de ministers voor stedenbeleid, samen met politiek verantwoordelijken van belangrijke steden in de Benelux, de samenwerking 'Urbiscoop'. Belangrijke economische, sociale en ecologische uitdagingen concentreren zich in steden van de Benelux, die 68% van de bevolking van de Benelux huisvesten. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen centrale overheden en steden. 'Urbiscoop' is een governance model dat de centrale overheden op een structurele wijze laat overleggen met steden binnen de Benelux op deze terreinen waar ze bevoegdheden delen.

In het kader van Urbiscoop werden reeds projecten uitgevoerd over de intra-Europese migratie (zie project 6.5.2.) en de energie-efficiëntie in de stedelijke omgeving (zie project 1.3.1.) die resulteerden in het ondertekenen van Memoranda of Understanding tussen de partners. Het recentste Urbiscoop-project is gericht op de verbetering van de stedelijke mobiliteit (zie project 5.3.3.).

Het nieuwste initiatief is een uitwisseling van good practices rond gemeentelijk beleid tussen de centrale overheden die bevoegd zijn voor binnenlands bestuur. Deze uitwisseling is pragmatisch opgevat met als doel nieuwe concrete samenwerkingsprojecten tussen de Benelux-landen, Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts op te starten en te ondersteunen. De beoogde thema's zijn bijvoorbeeld de uitdagingen die vergrijzing meebrengt, kinderopvang, of nog, de uitbouw van het ICT-platform waarlangs gemeenten communiceren met de burger (E-local governance) voor het beschikbaar stellen van officiële documenten en e-loketten.

C. SAMENWERKEN MET ANDERE STATEN, DEELSTATEN EN INTERNATIONALE ORGANISATIES

Wind, water, geluid en licht kennen geen grenzen, ook geen Benelux-grenzen. In dat opzicht spreekt het voor zich dat de Benelux-landen samenwerken met andere staten, deelstaten en internationale organisaties. Door samen te werken en elkaar te kennen, kunnen sneller problemen opgelost of voorkomen worden.

De Benelux fungeert als een proeftuin voor de Europese Unie en in dat opzicht zijn er een aantal samenwerkingsverbanden die zich langzaam uitbreiden en uiteindelijk op Europees vlak opgepakt worden. Dankzij haar jarenlange ervaring inspireert de Benelux Unie landen binnen en buiten de Europese Unie die hun regionale samenwerking een institutioneel karakter willen geven.

Artikelen 24 tot 27 van het Benelux-Verdrag van 2008 voorzien uitdrukkelijk in openheid naar andere landen en organisaties. Hieraan wordt op verschillende wijze vorm gegeven. Het kan gaan om structurele politieke afspraken zoals met de regering van Noordrijn-Westfalen of het beleidsmatig en administratief ondersteunen van informele netwerken zoals Euro Contrôle Route of het Pentilateral Energy Forum. Deze multilaterale netwerken zijn gegroeid uit Benelux-initiatieven waaraan het Comité van Ministers veel belang hecht en het Secretariaat-Generaal opdraagt deze initiatieven verder te ondersteunen.

Ten slotte onderhoudt het Secretariaat-Generaal in het kader van de uitvoering van het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2013-2016 contacten met andere internationale samenwerkingsverbanden zoals de Europese Unie, de OESO, de Grande Région en de Internationale Maascommissie of met de aangrenzende gebieden in Duitsland en Frankrijk. De contacten met de Grande Région dienen te worden uitgebouwd om best practices en leerervaringen op gemeenschappelijke aandachtsgebieden te delen.

1. Noordrijn-Westfalen (NRW)

De samenwerking tussen de Benelux-landen en Noordrijn-Westfalen is gebaseerd op een gemeenschappelijke politieke verklaring die op 9 december 2008 werd ondertekend. De verklaring bevat vijf prioriteiten (rampenbestrijding, politiesamenwerking, luchtverontreiniging en fijn stof, ruimtelijke ordening, voedselveiligheid en bestrijding van dierziekten).

In 2015 zal de Benelux samenwerken met Noordrijn-Westfalen op onder meer de volgende terreinen, die ook terug te vinden zijn in het jaarplan:

- Verbeteren van de luchtkwaliteit (project 2.1.3.)
- Beheersen van afvalstromen (project 2.1.5.)
- Veiligstellen van de voedselketen (project 2.3.)
- Bevorderen arbeidsmobiliteit (project 3.1.)
- Verminderen regeldruk (project 5.2.4.)
- Urbiscoop: Verbeteren van de energie-efficiëntie in de steden (project 1.3.1.) en Beheersen stedelijke mobiliteit (project 5.3.3.)
- Samen oefenen en van elkaar leren, een noodzaak (project 6.1.3.)
- Verlenen van bijstand (project 6.1.4.)
- Uitwisselen van wederzijdse informatie tussen de crisiscentra (project 6.4.1.)
- Bevorderen van de samenwerking op het vlak van risico-analyse en -identificatie (project 6.4.4.)
- Aanpakken van onregelmatigheden bij de handel in elitepaarden (project 7.1.5.)

2. Euro Contrôle Route (ECR)

Verderzetten van de procedure ontwikkeling ECR naar een Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS). ECR zal, onder Nederlands voorzitterschap van ECR, verdere stappen zetten naar autonomie. Na goedkeuring van de statuten kan de procedure van bekrachtiging in de verschillende lidstaten worden ingezet. Daarnaast blijft ECR actief op het gebied van gecoördineerde wegcontroles, opleidingen voor handhavingspersoneel en samenwerking met de stakeholders op het gebied van de praktische implementatie van de EU-regelgeving.

3. Pentalateral Energy Forum - Gas Platform en North Seas Countries' Offshore Grid Initiative

Europees energiebeleid heeft erg aan belang gewonnen sinds de EU doelstellingen formuleerde rond de eenmaking van de elektriciteitsmarkt en de verduurzaming van de energievoorziening. Toch ligt het zwaartepunt van de energiepolitiek nog bij de lidstaten. Het blijven de lidstaten die beslissen over de mix tussen conventionele en hernieuwbare energie en over de concrete uitvoering van het Europese beleid.

Om deze spanning tussen Europees en nationaal beleid te overwinnen, richtte de Benelux in 2005 samen met Duitsland en Frankrijk het Pentalateral Energy Forum op. Ondertussen sloten ook Oostenrijk en Zwitserland aan. Het is een politiek gestuurd samenwerkingsverband tussen overheden, toezichthouders, netbeheerders en marktpartijen. De bevoegde ministers van Energie ontmoeten er elkaar op regelmatige basis. De Benelux voert het secretariaat. Gezamenlijk en stap voor stap ontplooit Penta initiatieven om de interne markt te voltooien, zoals de geslaagde marktkoppeling in 2010 en de start van de regionale leveringszekerheidsanalyse in 2013.

Ondertussen stimuleert ook de Europese Commissie het idee om via regionale markten toe te werken naar een Europese markt. Verder benoemt het politieke akkoord van 25 juli 2014 tussen de Nederlandse en de Duitse minister van Energie Penta als platform om de samenwerking vooruit te helpen. Ten slotte noteerden de Benelux-landen en het Secretariaat-Generaal op een vergadering op hoog niveau op 16 juli 2014 in Berlijn ook de conclusie, bij monde van de Duitse staatssecretaris voor Energie, dat het Pentalateral Energy Forum een centrale rol moet blijven spelen in de regionale samenwerking.

Andere geesteskinders van de Benelux, naar het model van het Pentalateral Energy Forum, zijn het Gas Platform en het NSCOGI. Het Gas Platform is een samenwerkingsverband tussen de Benelux, Frankrijk en Duitsland, ter bevordering van een veilige en betrouwbare interne gasmarkt. Het NSCOGI of North Seas Countries' Offshore Grid Initiative is een samenwerkingsverband tussen de Benelux, Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Noorwegen, Zweden en Denemarken met als doel een kostenefficiënte combinatie van grensoverschrijdende stroomkabels met de netwerkaansluiting van windenergieparken op zee.

4. Schelderaad

De op 15 april 2014 formeel door de Nederlandse en de Vlaamse ministers van Transport ingestelde Schelderaad, waarvan het Secretariaat-Generaal het voorzitterschap en secretariaat voert, heeft tot doel om de stakeholders in het Schelde-estuarium proactief te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van beleid met betrekking tot de Schelde. De Schelderaad kan adviezen geven aan de intergouvernementele Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC), waarin de centrale overheden van Nederland en Vlaanderen vertegenwoordigd zijn. Het overleg is gaande en volgt de agenda van het ambtelijke college van de VNSC. De Schelderaad wordt proactief betrokken bij het VNSC onderzoeksprogramma 'Agenda voor de Toekomst'.

5. Internationale Maascommissie

Het Secretariaat-Generaal is sinds 2006 waarnemer bij de Internationale Maascommissie. Beide organisaties werken samen rond onderwerpen met betrekking tot water in het algemeen, en met name op het gebied van trekvissen (zie project 2.2.2.).



SECRETARIAAT-GENERAAL
Regentschapsstraat 39
1000 Brussel

Het Benelux Publicatieblad wordt uitgegeven door het Secretariaat-generaal van de Benelux Unie en is verkrijgbaar in het Nederlands en het Frans.

Op de website www.benelux.int kunt u het Benelux Publicatieblad raadplegen en kunt u zich inschrijven voor de mailinglist. U vindt er eveneens de regelgeving van de Benelux Unie.